

interkom

ČS FANDOM

informační
servis
fandomu
3/2010

První kolo Akademie SF, F a hororu za rok 2009

Nejlepší SF

Neal Asher: Cesta Sabla Keeche (Polaris)
David Marusek: Počítání hlav (Triton)
Ian McDonald: Řeka bohů (Triton, Argo)
China Miéville: Město & město (Laser-books)
Vladimír Sorokin: Den opričníka (Pistorius & Olšanská)

Nejlepší fantasy a horor

Scott R. Bakker: První přichází tma (Triton)
Orson Scott Card: Učedník Alvin (Laser-books)
Scott Lynch: Lži Lockeho Lamory (Laser-books)
Terry Pratchett: Národ (Talpress)
Dan Simmons: Dhood (Plejáda)

Nejlepší povídka

Juraj Červenák: Turkobijce (Memento mori)
František Novotný: Nový svět (Memento mori)
Pavel Renčín: Memento mori (Memento mori)

Nejlepší původní č. nebo sl. kniha

Juraj Červenák: Strážcové Varadínu (Brokilon)
Štěpán Kopriva: Asfalt (CREW)
Ondřej Neff: Celebrity (Albatros Media - Plus)
Vladimír Štechta: Hořící přízraky (Brokilon)
Františka Vrbenská a Jakub D. Kočí: Vítr v piniích
(Straky na vrbě)

Nejlepší teoretický text

Martin McKenna: Fantasy umění současnosti (Mladá fronta)
František Novotný: Řemeslo románu (Pevnost 7 až 10)
Zdeněk Rampas: Bod zlomu (Interkom 10-11)

Nejlepší povídková sbírka

Clive Barker: Knihy krve 4 – 6 (Beta)
Susanna Clarkeová: Dámy z Grace Adieu
a jiné povídky (Argo)
Petra Neomillnerová: Zaklínačka Lota (Triton)
Pavel Renčín: Beton, kosti a sny (Argo)
Vlastislav Toman: Třetí výprava (Triton)

Nejlepší časopis nebo web

Ikarie
Interkom
Magazín Fantasy a Science Fiction
Pevnost
Sarden

Nejlepší (domácí) výtvarník

Milan Fibiger
Michal Ivan
Tomáš Kučerovský
Kája Saudek
Jana Šouřlová

pokračování na straně 11

OBSAH

První kolo Akademie SF, F a hororu za rok 2009

Čtenářův průvodce po Interkomu

Hvězdný bulvár

Scen 2010

Cena Fantázie 2010

Martin Sichinger: Hudba pro Anvilany

Promiňte, umírám

Česko-Korejská SF

Tma

Jasutaka Cucui: Peklo

Pout' za Temnou věží Stephena Kinga

Přečteno jinde

Stanisław Lem: Invaze

Na velikosti záleží

Na pomezí Eternaalu

Civilizační šok

Patricia Briggsová: Měsíční píseň

Paul Hoffman: Levá ruka Boží

Patricia Briggsová: Krevní pouto

Časem s vědou – biografický únor

Jak bude vypadat svět za sto let

Exkurze do socialistické utopie

Alenka v říši divů

15

17

19

19

20

24

24

25

26

29

30

31

Eurocon 2010: Proč TRICON ?

32

Čtenářův průvodce po Interkomu

K obsahu tohoto čísla

A máme tu výsledky prvního kola Akademie SFFH, pokusíme se co nejdříve přinést recenze knih, které jsou podle akademiků tím loňským nej.

Lament se s námi podělí o zážitky ze Sconu, náš korejský dopisovatel nás seznámí s děním na tamní SF scéně a se svými nápady ohledně mezinárodní spolupráce, náš americký dopisovatel nejenže navštívil matičku Prahu, ale přináší drastický pohled na americké zdravotnictví z pohledu uživatele, potažmo pacienta.

Jan Havliš na sebe vzal, zdá se že ne příliš povznášející povinnost přečíst Hudbu pro Anvilany, Jarek Kopeček přečetl nejnovější verzi Tmy, a začínáme s novým seriálem Borise Hokra o Kingově cyklu Pistolník. V Bulváru se zmiňují o jednom neobvyklém nákupu v Čáslavské, vedly k němu recenze na Měsíční píseň a Krevní pouto opět od Lament.

Do tohoto čísla by patřila i informace o Jarní poradě, ale tu už byste nedostali včas, tak až příště rovnou s tím, jak to v Březové letos vypadalo a dopadlo.

Občas se mi dostává výtek, že Bulvár je příliš strohý, že jde jen o hesla, pokusil jsem se jeden svůj typický den popsat opravdu důkladně, schválně jestli poznáte který.

Omluva

Někdy se stalo, že jsem nepřenesl záznamy o všech včasplatičích z papírového seznamu do tabulky, která generuje adresní štítky, a tak bylo několik právě těch nejzornějších předplatitelů upomenuto k zaplacení, všem se omlouvám.

Parcon

Dostali jsme další z řady (druhý) propagační text o tom, proč jet na Tricon/Parcon, bohužel opět obsahuje minimum (žádné, viz strana 32) informací pro ty, které již není třeba přesvědčovat a nechtějí vědět proč, ale jak.

Chápu, že v případě mezinárodní akce je vše složitější, ale nemohl by se pověřený člen Rady fandumu Randalf podívat, jak se to dělá na stránkách Festivalu fantazie, a pokusit se alespoň přiblížit tamnímu již roky drženému standardu? Vzhledem k tomu, že v roce 2011 bude Parcon v Chotěboři (a že Randalf patří k horlivým propagátorům myšlenky propachtovat Parcon Vaškovi Pravdovu navěky), nebylo by to snad od věci a ani by se při tom nemusel příliš přemáhat. :-)

Jinak platí to co minule: na tricon.info/?page_id=50&lang=cs najdete nové informace o možnostech ubytování. Když vám nebude něco jasné, napište na europarcon@gmail.com Lence Pilchové, ta by měla vědět :-)

Zdeněk Rampas

VARTACON 2010 - Porada slovenských sci-fi klubov 22.-23. 5. 2010

Pozýváme Ťa na Poradu slovenských SF klubov, ktorá sa uskutoční v rámci akcie Vartacon 2010 v dňoch 22.-23. mája 2010 na hvezdárni na Vartovke v Banskej Bystrici.

Program: 1. Porada SF klubov , 2. Guláš, 3. BINGO, 4. SCIFÁK, 5. Prehliadka nočnej oblohy /v prípade priaznivého počasia/.

Kontakt: Miroslav Párička, Pod rybou 10, Banská Bystrica 974 01, tel. práca : 048 / 4153467, mobil: 0903 017 596, e-mail: paricka.miroslav@slposta.sk

Lucia Bocková, Strážovská 6, Banská Bystrica, 974 11, tel. práca : 048 / 4300222 mobil: 0908 523 281, e-mail: lucia.bockova@indprop.gov.sk

V prípade, že sa neviete dostať na hvezdáreň, zraz účastníkov a spoločný odchod na Vartovku by sa mal konať 22. 5. v reštaurácii Žlté piesky v čase medzi 9,00 - 11,00 (príp. 12,00). Reštaurácia sa nachádza za autobusovou a vlakovou stanicou po moste ponad Hron (5 min).

Lulu a Miro

Redakční PS: V redakci IK je k dispozici kompletní pozvánka, na požádání zašleme.

interkom

INFORMAČNÍ SERVIS ČESKOSLOVENSKÉHO FANDOMU

číslo 3/2010 (259)

Adresa redakce:

INTERKOM

Letecká 6, 161 00 Praha 6, ČR

tel. + fax:

v prac. době +420 224 239 645

tel., fax: +420 233 313 093

e-mail: ram@apro.cz

<http://interkom.vecnost.cz>

<http://interkom.scifi.cz>

Šéfredaktor:

Zdeněk Rampas, MCL

Grafická redaktorka:

Kristýna Benediktová

Redakční kruh:

Richard Klíčnick a Michaela

Autoři tohoto čísla:

Ivan Adamovič, Ivan Al'akša, Lucia

Bocková, Jana Dvořáčková, Martin

Gilar, Jan Havliš, Boris Hokr,

František Houdek, Zuzana Lament

Kocůrková, Jarek Kopeček, Jan

Kovanic, Marek Küchler, Marvin,

Jaroslav Olša jr., Miroslav Párička,

Jan Pechanec, Richard Podaný,

Václav Pravda, Zdeněk Rampas

Sponzoři tohoto čísla

Jiří Doležal,

Daniela Kovářová

Vychází nepravidelně.

Uzávěrka tohoto čísla

byla dne 8. 4. 2010

ISSN 1212-9089

Všechny články a recenze

© INTERKOM

Hvězdný bulvár

Odposlechnuto na webu

Já z toho měl intenzivní pocit, že se mi režisér snaží vysvětlit, že brutální vražda je to nejlepší, co může mladé děvče potkat, protože se pak může prohánět po nekonečných fantastických krajinách a povídat si s jinými mrtvými holčičkami. To asi nebyl ten pravý pocit, který jsem měl mít...

František Fuka o Pevném poutu

Na studii je půvabné, že jejím „ředitelem“ je profesor ekonomie – i když jen z francouzské univerzity.

Modest Kamojedov/vucako.wordpress.com

Něco na mě leze. Jím vitamíny a enzymy a vyvíjím na bakterie selekční tlak. Vznikne elitní populace, pro níž už bude snadné vyvolat chorobu.

Pavel Šuchmann/Twitter

I přestože se Železná rada nezahryzne čtenáři do hlavy se silou lobotomie pomocí kotoučové pily jako vavříny ověšené Nádraží Perdido, bude vám v myšlenkách rezonovat ještě pěkných pár dní po přečtení. A já se už teď těším, až se spolu s hrdiny knihy znovu vydám hledat Železnou radu.

Jan Žlebek

Vysvětlivky: ● Praha (nepodepsané ZR), ■ jinde

● **26. - 28. února** si v Březové nad Svitavou užívají fandomová recesisté oslav Vítězného února.

● **1. března** mi zavolal Franta Moravec, že ještě nedostal formulář Akademie SFFH, pro jistotu je rozesílám i mailem.

Večer je RUR jen krátké, na Filipa opět připadlo topení :-). Vyšla nová Pevnost, kde na otázku „Jaké tituly vydané v minulém roce jsou vašimi favority?“ odpovídají Martin Fajkus a Pagi a chválí knihy, o kterých jsem mnohdy ani neslyšel, zato Boris Hokr z Fantasy planet se odhalil jako intelektuál (musím se podívat, co píše jinde :-)

● **2. března** mi zásilkovka poslala seznam nedoručitelných adres, tak doufám, že už i nějaké doručila. Přes den mi volalo pár lidí a chtělo čísla na pořadatele větších pražských conů, později jsem se dověděl, že se VP rozhodl místo Pragoconu od příštího roku pořádat Pragofest, což by mělo mít pro ostatní cony a jejich pořadatele velmi neblahé následky, více snad ještě v tomto čísle.

● **4. března** mi po obědě ze Soulu zavolal Jarda Olša, jr. Potřebuje pro japonského bohemistu svůj článek o fanzinech, který vyšel v Nemesis v roce 1997. A potřebuje jej hned, jak zítra vstane, což je u nás dnes asi v jedenáct v noci. Měl jsem (jak se později ukázalo mylnou) představu, kde mám dotyčná čísla uložená a tak jsem neprozřetelně slíbil, že těch pár stránek oskenuji...

Pak jsem vyrazil na křest knihy Rétorika pro právníky, kde pár kapitol napsala i naše dopisovatelka BB. Trochu jsem si v budově právnické fakulty pobloudil, ale protože se začínalo jako obvykle pozdě, byl jsem tam ještě před Danielou, ale až po Richardu Klíčníkovi v obleku a teniskách (ten chlap má snad číslo 43). Jen jsem stihl poinformovat o prodeji Lásky-plyných povídek a začalo se.

Křtem prováděl herec Jan Přeučil, moc mě nenadchl, nejprve mi připadlo, že své vystoupení vytvořil z nějakého staršího, určeného k odlišné příležitosti jen lehkým upgradem, ale opravdu mě nenapadlo, kdo by si něco takového objednal, vůbec mi jeho projev připadl spíš jako pitvoření pro mateřskou školkou a jeho herectví jako nejméně dvě generace zastaralé.

Nicméně později když hovořil o svém otci politikovi, kterého bolševici poslali na patnáct let do kriminálu, a o Miladě Horákové, které si otec velice vážil (a jejíž basreliéf zdobil stěnu za řečnickým stolem), tak se to dalo poslouchat. Až přitom jsem si uvědomil, že ačkoli na to Přeučil nevyvádá, že je mu už přes sedmdesát let, takže má předchozí slova berte s rezervou.

Poté předal slovo autorům knihy a jejím recenzentům a fakultním notáblům, někteří se sice snažili mluvit o rétorice, ale málokdo řekl něco nového. Tak zajímavě, abych si to zapamatoval až domů, mluvil jen Karel Čermák, tuším, že v roce 2003 ministr ve Špidlově vládě, ze všech přítomných určitě nejstarší. Vystříhl teorii, proč že se těmto akcím říká křest knihy. Podle Nicejsko-konstantinopolského vyznání víry je křest aktem odpuštění hříchů (Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum), a tak že se knize předem odpouští viny, které objeví čtenáři, až se začne prodávat. Pak popřál knize vše nejlepší a nám všem, abychom se sešli i na jejím birmování ☺

Slibovaného rautu v menze jsem se už nezúčastnil, během autogramiády jsem se vydal zpět ke Kruhu, abych zde ještě zastihl Vladu Říšu, pro kterého jsem s sebou vlekl nějaké tritonské autoráky, a Egona Čierného, který se dožadovoval potvrzení o zaplacení příspěvků ČS fandomu. Naštěstí oba počkali, jinak by mě s ohledem na dobroty, kterých jsem se musel zříci, pěkně naštváli. Egon mi navíc na oplátku přinesl druhý díl Northo-

va světa, ale i tak jsem si připadal trochu jako blbec a pomyslel na dnešní generaci fanoušků, pro které je dostatečným argumentem, aby něco neudělali, že se jim to nehodí. Je ale pravda, že po první takové odpovědi po dotyčném zpravidla již nikdy nic nechci (a proto dělám všechno sám ☺). Pak se u Kruhu objevila podivná postavička s podivným knírkem (pod nosem), ze které se potom, co sundala čepici a na chvíli nás oslepila prasátko, které házela jeho vyholená hlava, vyklubal Ondřej Jiřeš. Předal jsem mu formulář Akademie, rád že má cesta ke Kruhu měla ještě tento neplánovaný důsledek. Při placení jsem ještě stihl nasměrovat paní, která se u baru ptala, kde najde Jiřinu Vorlovou, do salónku, tipoval bych ji na autorku Kuliček pepře, a bude to zřejmě ona tajemná neznámá, na kterou se v pondělí v RUR ptal Vlád'a Němec.

Doma jsem dvakrát prohledal skříně s časopisy, Michaela mě upozornila na jednu, o které jsem ani nevěděl, a Nemesis nikde. Nakonec jsem ze zoufalství začal otevírat i uzavřené krabice, kde by měly být fanziny a tisky jako Ikarié XP, a hledám, zdá se, že kolem roku 2005 jsem Nemesis přestěhoval a zapomněl na to. A z těch pár stránek se vyklubalo jedenáct.

Budu mít, zdá se, do rána (korejského času) co dělat.

● **5. března** proběhl křest románu Margaret Atwoodové *Pythie* v kavárně Divadla Na Prádle. Chtěl jsem přijít, i drahou polovičku vzít, ale propagace nebyla dostatečná a dostatečně včasná, aby překonala lenost a silný pocit, že se mi vrací chřipka. Třeba nám o tom Viktor Janiš nebo Honza Vaněk jr. něco napíší (hahaha ☺, smutný smích).

● **8. března** v RUR nejpoctivější Akademik Jiřina Vorlová nakupe za několik tisíc literaturu, aby mohla zodpovědně vyplnit formulář.

Já prolisoval Ikarii, která po zvětšení rozsahu hledá, čím naplnit volnou plochu, Fantastická věda dostala dvojnásobný rozsah, Boris Hokr vystříhl celostránkovou recenzi na nového Simmonse Drood, chválí to velice, i mě od koupě odradila jen prachbídná sazba a kritika překladu; jak mám někomu, kdo brokovnicí nazve vzduchovkou a pána na kozlíku kočáru řídicím místo kočím, věřit, že ostatní slova přeložil dobře.

Ještě k Ikarii: kde jsou ty časy, kdy byly recenze podobného rozsahu na základní díla české SF jako tuším Valhala odmítány pro nedostatek prostoru.

● **11. března** si čtu nominace Magnézie litery, pro mě zajímavou kategorií překladu:

Julian Barnes: Žádný důvod k obavám (přeložil Petr Fantys)

David Lodge: Nejtíší trest (přeložil Richard Podaný)

Vladimír Sorokin: Den oprávnění (přeložil Libor Dvořák)

Zmíním se na NYXu, že je škoda, že svého milovaného Barnese nepřekládal Viktor Janiš. To by pak byl opravdu bratrovražedný boj :-)

Leč Viktor opáčil: To by nebyl žádný boj, poněvadž bych svůj překlad (jako porotce) vyřadil, tak jak jsem to tenhle rok udělal s Pýthií.

Takže místo střetu zájmů tu máme Sofiiinu volbu, pokud tedy Petr Fantys není velmi, velmi dobrý.

V denním tisku i na internetu jsem narazil na několik neobvykle drsných odsudků předávání cen filmové Aka-

demie. Měli bychom se poučit, Akademie SF se blíží. Kam jsem jen dal ten seznam věcí, které se mi loni nelíbily.

V podvečer se u mě zastavil s recenzí na Neffovu Tmu Jarek Kopeček; odvekl jsem otce od rodiny s sebou ke Kruhu, aby poznal, že Irenčin křik není ten nejhorší na světě, i když, pravda, Kovanic vám nehuláká doma v půl třetí ráno :-)

Pagi mi předal část účetnictví Fandomu týkající se Parconu, já mu za to donesl nějaké recenzní výtisky z nejnovější Tritonské produkce. Debata se pak zvrhla na vzpomínání, jak se za různých režimů přejmenovávaly některé státy, třeba Falklandy na Malvíny, Kambodža na Kampučii...

● **12. března** se na adrese www.locusmag.com/Reviews/2010/03/overview-of-international-science.html objevil roční přehled *An Overview of International Science Fiction/Fantasy in 2009* sestavený Jeffem VanderMeerem. Martin Šust v české části krátce charakterizuje vrcholy loňské produkce:

Asfalt (Asphalt) by Štěpán Kopřiva (Crew)

Beton, kosti a sny (Concrete, Bones and Dreams) by Pavel Renčín

Kočí noci (Feline Nights) by Blanka Jirušková

Lota (Lota) by Petra Neomillnerová

Vítr v piniích (The Wind in the Umbrella Pines) by Františka Vrbenská & Jakub D. Kočí

Strážcové Varadínu (Guardians of the Varadín) by Juraj Červenák

S výběrem ani nikdo nebude polemizovat, ale potvrdil jen můj názor, že hlasování v Akademii nebude jednoduché, nic nevyčívá z davu ani nad obecná očekávání.

Dnes se také konal další Právý Klímovský večírek, a poprvé by se měl objevit i Ivan Adamovič a s dětmi Medardem a Leošem. Dorazili jsme s Michaelou jako první a zastihli Vilmu a Sanču ještě v zástěrách, ale za chvíli, když v troubě zmizely poslední masové kuličky (ve skutečnosti koule) a poslední slavný koláč, se nějakým kouzlem změnil na večírkové bohyně. Můj příspěvek k obecnému blahu spočíval v tom, že jsem pod záminkou fotografování odlákal Uršulu z kuchyně, kde se snažila pomáhat, viz foto.

Hlavní náplní večírku vedle tradiční konzumace a konverzace bylo rozebrání čtyř banánovek knih, které dal v plen Tomáš

Kohl. Nakonec z nich zbyly jen dvě, což je pozoruhodný úspěch u lidí, kteří už doma nemají kam šlápnout, aby neshodili komínek neumístitelných knih.

Z hojných komentářů druhý den:

Vilma: Tak z večírku knihodárného se nakonec zároveň vyklubal i večírek miminkolibý a šnečkodárny. Bylo tu tolik drobných dětiček jako snad nikdy - Miša, Karolínka, Medard, Leoš (ten ale spal v kočárku a dění se neúčastnil), Tomáš, Richard, Tobiáš - a k tomu naše Uršula a Běťka. Běťka byla ze všech NEJSTARŠÍ, což se jí zas tak často nestává, a pěkně se o tu drobtinu starala. Zlatým hřebem miminčí

části byl okamžik, kdy se obě Karolínky schovávaly ve sklepech a pak Míša ve skříni (hrály na schovku). Zlatým hřebem části dospělácké zas ty krabice s knihami, vysypané na podlahu a mohutně probírané. Ale ještě něco zbylo - snad i Julii do knihovny (ale, ehm, akorát to, co nikdo nechtěl). No a panika ohledně lístkového těsta, kterou jsem zřejmě způsobila zmín-

Ivan Adamovič, Vilma, Tomáš Kohl, Martin a Medard (asi)

kou o šnečcích na NYXu, vyústila v orgie masových/špenátových/slaninových a vůbec slaných lístkových koláčů, které se tu sešly ze všech stran, takže hosté, kteří vytrvali až ke konci, zcela netypicky odcházeli s výslužkou.

Myčka myje, roomba šmejdí a já už zase plánuju. Jestli se potvrdí (jak Zdeňěk hlásil), že Martin Gilar projíždí Prahou, bude další setkání za čtrnáct dní v sobotu. Vrátime se k zásadě z let devadesátých - „na každý večírek jednoho večírkového Američana!“ :))

(A Martin G. má tu výhodu, že je vtipný, pekelně inteligentní a ještě k tomu Čech :))

Jolana: Opět byl večírek neuvěřitelně příjemný, díky!

Děti byly v počtu hojném až překvapivém, ale opět naprosto soběstačné a dodávaly večírku, aniž by rušily či obtěžovaly, zase docela jinou atmosféru.

Bětka je naprosto vzorně usměrňovala, hra na schovávání byla zábavná.

Upřímně mě překvapila a pobavila Vilma, když jsem ji zaleschla z chodby, jak nabádá děti: „Jděte do sklepa! ... no tak já vám tam rozsvítím.“ Zejména pokud vezmete v potaz, že jsem ještě netušila, že probíhá schovávačka :-)

Kouzelné bylo Zdeňkovo vyprávění o zážitcích z vojny u odposlouchávací jednotky, o mobilním (nejsem si jistá) počítači kolovém, kteréžto slovo jsme všichni neznámo proč identifikovali

jako „kulový“, Honza Hlavička, který si sedl na zem ke Zdeňkovým nohám se slovy „Dědečku, vyprávěj!“, Martinova následná historka o Izraelem uneseném radaru málem i s celou posádkou...

Pro mne osobně bylo nejpříjemnější částí večírku klasické povídání o knihách, překladech a vůbec. A jednoznačným vrcholem pak Martinův rozbor Pýcha a předsudek vs. Pýcha, předsudek a zombie. To mít nahrané...

Každopádně kvalitu Vilminých večírků jednoznačně dokazuje Bidlo, kterému stálo za to dorazit i okolo jedenáct!

Já jen dodal: Večírek byl velmi osvěžující a koukám, že nejen pro mě, ačkoli jsme se domů dostali okolo půl jedné a spát šli v jednu, ráno už od půl osmé sleduji, jak se účastníci připoují k NYXu :-)

Honza Vaněk jr.: Ano, děti byly pozoruhodně soběstačné (heard but not seen je pro 21. století ideální maxima) - jako největší krize se zdálo, když Medard usazený do křesílka s Klímovic dětskou knihou o dinosaurech a šnekem rozmotal ono ho na prvočinitele a vyveden z míry se domáhal pomoci otce, který se u stolku s občerstvením zapomněl v diskusi,* ale bližší dospělí mu zvládl vysvětlit, že se to dá konzumovat i tak.

* To mi připomíná, nechci být nevděčný host, ale shodli jsme se i se Zdeňkem - nedalo by se ještě něco udělat s feng-šuej, aby lidi necítili takové puzení postávat a diskusní energie se neodváděla od krbu?

● **14. března** jedu s Michaelou na letiště na výstavu Muzea spotřebičů, nechte si ujít, pokud někam letíte.

● **15. března** v RUR vymáhám formuláře Akademie (a cpu se čokoládou Honzy Macháčka) tak intenzivně, že jsem zapomněl na dvě věci:

1) Egon ve čtvrtek u Kruhu naznačil, že možná 30. 3. zase svolá Klub Julese Vernea.

2) A zeptat se, jaká je mezi SF lidem touha po S*S*S*R? Ozvali se někdo, že by zase rád? Nebo se svolat, až se oteplí?

● **16. března** s Honzou Vaňkem jr. hledáme Servantesův/Servantův institut na Rybníčkách 6, nakonec jsme objevili vchod ze Štěpánské, ale před tím jsme se docela prošli.

Nicméně byli jsme odměněni kulturním zážitkem a po něm trochou kvalitního australského a nekvalitními českými chipsy. Miloš Uličný přečetl (a místy i zapíval) část Lorcovy přednášky o národních ukolébávkách, velké části i španělsky; zdá se že španělština je dost podobná esperantu a ve výslovnosti nedbalé češtině :-)

● **17. března** den před narozeninami se mi podařilo odeslat minulý IK do tiskárny. Tam mi nejprve tvrdili, že PDF je vadné, protože nemohli uvěřit, že jsem některá typografická zvěrstva udělal úmyslně. Ano udělal, už to muselo z domu, abychom se mohli soustředit na březnové číslo.

Jam a Jana Oščádalovi si vzpomněli, jako každý rok, a popřáli mi k zítřejšímu brzy už zase jubileu, to to utíká.

● **18. března** mi (a nejen mně) Egon poslal dárek:

Vážený členové Klubu Julesse Vernea, přátelé i příznivci, po nuceném odchodu z hospody Červená cibule svoláváme březnovou schůzi klubu na úterý 30. 3. 2010 od 18 hod. do kavárny DOBA na nám. Míru. Je pro nás rezervována kavářská část, která je hned vedle vchodu do restaurantu DOBA. Uvidíme, jak se nám budou líbit nové prostory.

Program na schůzi 30. 3. 2010 organizuje Pavel Březina na téma *Předpokládaný kontakt s mimozemšťany*. Slibuje, že to bude drsné.

Chci poděkovat všem členům klubu a jeho příznivcům, kteří hledali místo pro naši schůzi a prošli řadu hospod, kde by mohli dávat hvězdičky jako Michelin. **Jednatel klubu Egon Čierny**

● **19. března** uspořádal JVjr. malý Klímovský večírek. Rozeslal pozvánku skoro tak dlouhou a podrobnou, jako by ji sepsal Vašek Pravda, ale přece jen o dost zábavnější, takže ji šlo dočíst do konce, zde je pár ukázek.

Faní a fanové,

osud rozhodl, že další intelektuálně-scifistický večírek v mé knihovně s kuchyňským koutem, kam jste tímto zváni, se nekoná v tradičním ročním intervalu, ale už po třech měsících (není zárukou budoucích výkonů!).

To je zároveň ideální příležitost pro pokus o revival stále častěji a nostalgičtěji vzpomínané spartánsko-proletářské tradice 90. let, kdy se stoly ještě neprohýbaly jídlem a diskuse v komorním kroužku nebyla rušena cinkotem nádobí a odbíháním k bufetu.

Kdy: v pátek 19. března od 17:42 (tj. 18 minut před osmnáctou; kdyby snad někdo musel tvrdnout poslední pracovní den v zaměstnání zbytečně dlouho, může se dohodnout i na dřívějším příchodu).

Co: Tradiční klímovský princip „Co si kdo přinese, to si zkonzumuje“ upřesněný vaňkovským „hosti do domu, nádobí pod zámek; stačí, že jsem musel uklízet, a beztak nadrobíte, holoto“ (čili co se přinese, to ať je finger food konzumovatelný přímo z obalu) bude tentokrát snad konečně naplněn: Od minule tu po vás zbyl neprošlý pytlík pistácií; budu-li se cítit štědře, přihodím nějaké Tesco tortilla chips lehce solené i chili (a ve skutečnosti solené víc než ty první; místo salsy mám nanejvýš omáčku na těstoviny s ricottou), vzácný archivní pytlík trvanlivého pečiva Chocoland Black Magic, jež bylo příliš kvalitní pro tento trh, musí minisušenky Bonavita se slunečnicí a sezamem, samozřejmě rozinky (ano, jejich absence na několika posledních večírcích jasněji než co jiného napověděla, jak jsme sešli s pravé cesty) a případně nějaké podobné věci, co najdete v hlubinách kredence a ještě o nich nevím.

K pití několik druhů čaje černého i zeleného (dle chuti s cukrem nebo moravským medem, eventuálně mraženým rakytníkem), sirup Yo černorybízový aj., v nejhroším obětují Top Topic (nebo mohu donesený měnit 1:1 za vychlazený) a vlastní mám i láhev domácí slivovice, z níž pořád neubývá (... ale zážrak to není); válí se mi tu taky nevhodný dar jakési luxusní čokolády s chilli, ale ta vyžaduje mléko (vařit? od toho radši dál).

Kdo si přinese vlastní kelímek, získá nemalé plus; člopinovy varuji, že jiné sklenky než lité prostě nemám (ale vývrtku už ano).

Zvláštní pokyny:

Kdo se snad ještě neprohrabal mými kvanty nadbytečných knih, dostupných za zvláště výhodnou cenu, je vítán, stačí říct.

Celkem usadím 9 hostů (možná 10, když se dva páry na gauči budou tisknout k sobě navzájem i nepohodlným šikmým krajům), než dojde na stoličku LETTEN, bedny s knihami, hliníkové štaflíčky atp. Zatím se přihlásili jenom 3 obvyklí podezřelí, zbylá místa budu rezervovat v pořadí RSVP.

Těším se na viděnou / přeji pěkný konec týdne, JVjr.

Z večírku mi utkvělo, že když se hovor stočil na politiku, zeptal jsem se, zda někdo z přítomných zná nějakého Paroubkova voliče, samozřejmě nikdo, a Martin pravil, že to je právě ta situace, o které psal H. G. Wells ve Stroji času. Že ve skutečnosti upozorňoval na to, jak jsou společenské vrstvy oddělené a jak spolu nekomunikují.

Bidlova obvyklá řečnost mi připadala poněkud rušivá, ale když byla převedena na téma, které posluchače zajímalo, totiž na jeho japonské zkušenosti, plynul dál večírek veskrze harmonicky.

● **21. března** s Pagiho nadstandardní pomocí jsem dokončil daňové přiznání fandumu.

● **22. března** Richard Podaný po čekání na veškeré možné opozdilce dodal Výsledky Prvního Kola Akademie SF. Jistě jste si všimli na straně 1. Děkuji všem, kterým se líbila má přednáška **Bod zlomu**.

Večer v RUR nějaká mně zatím neznámá Filipova přítelkyně donesla docela dobré víno, takže bylo veselo.

Já jsem poprvé (od Ohně nad hlubinou) koupil nějakou fantasy od Fantom printu, Michaelu tak zaujala recenze na Měsíční píseň od Lament, že se nedalo nic dělat.

Filip se zlobil na Akademii, že zase ocenila první díl něčeho, co u nás třeba vůbec nebude dovydáno. Měl na mysli První příchází tma od R. Scotta Bakкера, ale dle zpráv z Tritonu jde jen o to, až na další díly bude mít Petr Kotrle čas.

● **23. března** rozesílám smutnou (ale ne nejsmutnější) zprávu, že Ivan Kmínek leží po operaci v nemocnici na Homolce. Tom Němec mi odpověděl: Rozhodně mu držím palce, jeho Utopie zase v mnoha nelehkých časech držela mě. Vyříd' pozdravy z Pevnosti, pokud bys s ním komunikoval.

● **24. března** konečně rozesílám pozvání na nedělní odpolední dýchánek s Martinem Gilarem, který bude na otočku v Evropě.

Pak jsem zaskočil do Krakatitu zakoupit Na pomezí Eternalu, a koho nevidím, Pavla Křivku, spoluorganizátora prvních Parconů v Pardubicích, sháněl prosincovou Ikarii, která mu nějak nedošla. Naštěstí jsem jej v posledních letech párkrát zahlédl v TV v roli policejního ředitele tuším Náchodská, takže jsem jej poznal, a i on si vzpomněl. Ptal jsem se ho na letošní Parcon, ale už má objednanou dovolenou jinde. Kde zůstal ten asák, který když neměl na bydlení, tajně nocoval na fakultě. Establišment a dvacet pět let z něho udělaly občana, co jezdí na dovolenou, brrr.

● **25. března** v Tritonu, tam se dovidám, že Staso nedostal lístek prvního kola Akademie SF, pátrám po tom, jak je to možné,

a zjišťuji, že je dostával na domácí adresu a nenahlásil novou potom, co se odstěhoval z Husovky. Nabral jsem za několik tisíc knihy pro Jiřinu Vorlovou, nejpoctivějšího Akademika, a dovelkl to do rachoty. Tam se u mě odpoledne zastavil David Pohribný, ptal se, co dělá Milan Fibiger, tak jsem mu prozradil jeho ženici aktivity a večer jsem Mildovi U Kruhu mohl vyřídit pozdrav.

Když jsem dorazil, Michael Bronec si zrovna stěžoval, že už ho zmáhá sázet své knihy v GEMové Ventuře pro DOS a uvažuje o jiném programu. Ale i tak s ní vydržel asi nejdéle v širém světě. Vždyť jsem mu ji dal a naučil ho s ní pracovat někdy okolo roku 1995.

Od Vládi Kejvala jsem se dověděl, že Egon je v nemocnici a do úterního KJV jej nepustí, takže večer bude mít v režii Pavel Březina.

Počkal jsem na Dárečka, abych mu předal Interkomy pro Plzeň, a odkvačil jsem doučovat synáčky matematiku, přijímačky a maturity se blíží.

● **28. března** pořádáme (hlavně tedy Vilma) nedělní odpolední dýchánek pro Martina Gilara. Náš severoamerický dopisovatel se zastavil ve střední Evropě a má čas pouze toto odpoledne.

Vilma opět předvedla pravé divy udatenství, svědci a účastníci sobotního stěhování knihovny (Sanča F. a Jan Vaněk jr.) nemohli uvěřit, že jde o stejný salón, který včera opustili zavalení knihami (posledních dvacet banánovek z této várky se cudně krčilo podél stěn a nikak nebránilo provozu).

Dřív než Martin i my ale dorazili Jiří Sládeček z nakladatelství Jalna (tiskne také Interkom) a Franta Novotný, pak z dalekého Liberce přijela Karolina Francová s celou rodinou, užili si předtím pražské pamětihodnosti, brzy je ale počasí donutilo uznat, že v Praze je dobře, ale u Klímových nejlépe. Nakonec se nás sešlo sedmáct, děti nepočítaje.

Eda s Martinem rozebírali možnosti volebních systémů na základě Arrowova teorému nemožnosti (volební paradox, brzy si jej užijeme v praxi), resp. Arrowovy věta (najděte si to na Wikipedii, ja to také tak udělal). Citáty z debaty: Sociální stát generuje sociální případy. Demokracie je metoda, jakou se způsobem, který vyhovuje všem, dospěje k rozhodnutí, které nevyhovuje nikomu.

Vilma rozdávala a podepisovala nové vydání Na pokraji Eternaalu, já představoval nové hosty Matinovi a naopak.

Sanča a Jolana dorazily až pozdě odpoledne, já naopak s Michaelou odešel vychovávat již okolo půl deváté, ale ostatní si užívali cca do deseti, než se z Larpu s Lucíi Lukačovičovou (pedagogem volného času) vrátila Hedvika a zjistilo se, že strašlivá písemka z dějepisu se na Arcigu koná již v pondělí.

● **29. března** po obědě s Milenou Eckovou, kde jsme probrali

podrobnosti včerejšího dýchánku u Klímových, se u mě zastavil Michal Bezvoda, pak pílím do RUR, pochlubit se Filipovi Manga knihou, kterou mi dal. Bohužel ta bylo novinkou jenom pro mě, Filip i Jana dříve Šturmová ji znali z loňska. Jana přijela i se svým potomkem, moc pěkným ani ne ročním Pavlíkem. Pro takový dáreček už stojí za to vydržet trochu toho nepohod-

Michaela a Martin Gilar

lí se sexem a porodem. A taky si zaplatila předplatné IK.

Vyšla nová Ikarie, kde Boris Hokr chválí Srdce světa, a Pevnost, kde ji Ondřej Jireš sestřeluje. Snad ne jen kvůli většímu prostoru mi ta chvála připadala fundovanější a věrohodnější než kritika. V Pevnosti je ohlášena kniha Hvězdy české SF, jako aby ji Argo již vydalo, takže se máme na co těšit.

Jiřina zase nakoupila knih za pár tisíc, včetně Drooda, který má tak příšernou sazbu, že to stejně moc nepřečte.

S vesmírem je něco špatně, dobrý skutek byl odměněn, po- tažmo se vyplatil, minulý čtvrtek jsem Jiřině půjčil velkou kabelu na knihy a dnes jsem v ní mohl odnést olbřímí monografii Karel Saudek (původně katalog výstavy, viz bulvár v Interkomu 10-11/2009). Ale ono dojde k obnově rovnováhy, až budu muset Filipovi zaplatit.

● **30. března** vyrazíme po dlouhé přestávce na KJV na novém místě na Náměstí Míru. První překvapení bylo, že o nás slečna ničeho netušila, Egon asi zmizel do nemocnice dřív, než stačil potvrdit naši rezervaci. Pak jsme slečnu zase překvapili my tím, že nás může být i třicet, nakonec jsme se ale vešli, po dlouhé přestávce nás bylo méně než v době největší slávy Červené cibule. Přednášeli Pavel Březina a Edita Dufková-Bromová, o přípravě a konzumaci člověčiny, Pavel (v řeznické kamizole) nakreslil moc pěkné schéma jatečné dorostenky, což následně vyvolalo diskusi, zda by se mělo hovořit o plecku či vemínku.

Několik nejuvědomělejších čtenářů IK mi víceméně dobrovolně zaplatilo předplatné, což mi připomnělo, že jsem zapomněl smáchnout Aničku Šochovou, která dorazila s Františkou Vrbenskou. Já odešel vychovávat, ale celá společnost se po přesunu do sklepních prostor restaurantu bavila ještě dlouho.

● **1. dubna** Sarden i další weby přetékají legračními dezinformacemi, hodně lidí se nechalo nacytat na to, že JFK bude vycházet v Japonsku. Aby také ne, když to bylo podáno stejně barnumským způsobem jako každá informace o sebemenším úspěchu tohoto projektu.

Večer u Kruhu zaháním možnost hypoglykemického šoku marlenkou a horkou čokoládou, s Pavlem a Pagim rozebíráme cestu na Poradu, Vlád'a Kejval nás informuje o Egonově zdravotním stavu, setrvale se lepší, Honza Pavlík slibuje donést předplatné, zkrátka vše jako obvykle. **Zdeněk Rampas**

Scon 2010 - Everyone Wants to Be a Fan

Kdo by nechtěl být fanem? Fanové jsou ve své úžasnosti jen krůček za fiktivními postavami. Výstřední, excentričtí, někteří až šílení. A svých výstředků se vůbec nebojí, což je cool. Má proti nim svět vůbec nějakou šanci?

Začali jsme už o den dříve v poněkud užším kroužku s Namuras a Beneficem. Zašli jsme na žirafu, házeli po Benově pokoji na intru banánovými slupkami... a ráno nám Ben přinesl snídani do postele. To se mi hned tak znovu zažít nepodaří.

Ale mělo to i jednu drobnou nevýhodu – odrovnat se už před citem je vážně zajímavé.

V pátek odpoledne jsme posbírali od vlaku ostatní naše jehňata a vydali se na pochod. Cíle bylo dosaženo jen chvíli po té, co se škola nedočkavým fanům otevřela, takže se náš poměrně hojný počet mohl naskládat na spaní pěkně do jedné linie vedle Břeti. A pak už jsme se jen těšili z přibývajících kamarádů. Galbovka a Antrey pěkně k nám do třídy. Mivka nahlédla, a když nás uviděla, utekla spát jinam. Very Happy

Nějakou dobu jsme jen korzovali a zdravili se se známými. Jsem zvědavá, jak dlouho bude trvat, než se pro samé spřízněné duše na conu člověk nedostane na žádný program. To nebezpečí už bývá velmi reálné.

Ale přece jen by nebylo hezké program ignorovat. Je za ním tolik práce... Tentokrát jsme to okusili na vlastní kůži extrémně (obzvláště Ben), protože jsme kývli na poslední chvíli na

hodinovku Doktora (Who? Doctor.) a museli ji ladit během pátku a soboty. A tak jsem si nenechala ujit Těžký život nakladatele Michaela Bronce, který byl jako vždy zábavný a upřímný.

Na Jakubově Budování (online) komunit jsme vyráběli vlaječky Manifestu fantastiky, ale Jakub byl děsně zákeřný a chtěl po nás i účast v diskusi.

Potom jsme se ještě pár hodin bavili v bufetu a u Arlinga v čajovně (konečně jsem se seznámila s legendárním panem P... vlastně Jožou). Měla jsem tu čest poznat blíže LSD-nosim-po-kapsách Felouen (@Ben) a nejraději bych si ji vzala domů. Alespoň že jsem měla dost rozumu a šla spát relativně brzo. A bylo to vynikající rozhodnutí.

POLIJE ME HO KOFOLOU A HODÍME DO RYSOVIŠTĚ

Podářilo se mi spát až do 9:30. Krásně vyspínaná a plná sil jsem se usmívala na svět. Vyšli jsme si s Mortem na nákup a rázem udělali z blízkého vietnamského obchůdku další

místnost conu, protože jsme se tam sešli s Felouen a Jakubem. V tom malém prostůrku to bylo ještě výraznější, než na sebe narazit v supermarketu a po ránu to bylo hrozně milé.

Posnídali jsme a pospíchali na Adhilovy Mohylové vrchy. Byla to sice dvouhodinová, ale Adhil je jeden z mála přednášejících, kteří to dokážou ideálně ustát. Mluví velice poutavě, umí být vtipný, podá spoustu zajímavých informací, ale neunavuje posluchače příliš odbornou hantýrkou.

Cena Fantázie 2010 – prijímanie poviedok spustené

Časopis Fantázia, organizátor súťaže o najlepšiu slovenskú fantastickú poviedku Cena Fantázie, spustil prijímanie súťažných textov do ôsmeho ročníka literárnej súťaže. Zúčastniť sa môžu doteraz nepublikované poviedky napísané v slovenskom jazyku vo všetkých žánroch fantastiky (sci-fi, fantasy, horor), ktoré dosiaľ neboli zaslané do žiadnych iných literárnych súťaží. Uzávierka prijímania súťažných príspevkov do Ceny Fantázie 2010 je 31. mája 2010. Maximálna dĺžka príspevkov je 30 normostrán, teda 54 tisíc znakov vrátane medzier.

Prvé kolo súťaže je anonymné, príspevky, vytlačené v 5 kópiách a zaslané na adresu: Fantázia, P. Pázmaňa 3, 927 01 Šafa, nemôžu obsahovať žiadne osobné údaje autora. Tie je potrebné priložiť v samostatnej zalepenej obálke, ktorá má obsahovať: názov poviedky, meno a adresu autora, e-mailový, popri prípade telefonický kontakt. Podmien-

kou je zároveň zaslanie elektronickej verzie poviedky e-mailom na adresu: cenafantazie@fantazia.sk

Finálové poviedky, ktoré pri zachovaní anonymity autora vyberie odborná porota, budú vyhlásené na festivale Istrocon 2010 a uverejnené mediálnym partnerom, portálom kultura.sme.sk, kde o ich konečnom poradí rozhodnú čitatelia.

Prvé tri poviedky budú finančne odmenené sumou 100, 65 a 35 Eu a víťaz získa originálnu sochu Ceny Fantázie vytvorenú sochárom Andrejom Csillagom.

Zároveň počas celého roka sieť predajní fantastiky Brloh odkladá 1 Cent za každú predanú knihu. Výslednú sumu doplní Brloh o rovnakú čiastku, z čoho budú navýšené odmeny pre víťazov a vydaný knižný zborník.

Súčasťou Ceny Fantázie sa už po druhýkrát stáva aj súťaž o Cenu Béla, pomenovaná po hercovi Bélovi Lugosim. Bude o

Je však potreba říct, že celá sobota byla ve znamení dilemat. Neustále byly proti sobě 2-3 zajímavé programy a bylo hodně těžké se rozhodnout vždy jen pro jeden. Tento obyčej budíž proklet.

Edita Dufková nás s obvyklým lehce sadistickým potěšením poučila o tom, jak správně vydírat, a následovalo famózní divadlo Jean Lucu, podejte mi PADD. Všichni hráli skvěle, ale mně vždycky přijde nejuzásnější Praotec Trekkie jako Picard.

Potom nastala chvilka oddechu před mým vlastním kvězem, ve kterém se posluchači mohli dozvědět, jestli mají potenciál kladného hrdiny, hovada nebo monstra. Doufám, že jsem přítomné pobavila. Tak jako tak jsme dokázali, že kladní hrdinové rozhodně nejsou nudní, jak se občas traduje, a že mají mnoho příznivců. Ovšem PetrSF má u mě pořád ještě jeden černý puntík za nevhodné poznámky k nejmenovaným seriálovým hrdinům. A abychom se příjemně naladili na večeri, zůstali jsme na Jakobovu přednášku Z temných zákoutí fanovské kuchyně, kde jsme si povídali o tom, jak moc velké kentusy jsme schopni jíst. A ano, jsme. Felouen nechala s balíčkem poměrně nechutných chipsů kolovat Pikao. Málokdo to nebyl ochoten pojídat dohromady.

Parádním kouskem letošního galavečera bylo divadlo tentokrát z pera Julie Novákové. Bylo netradičně spíše literární (jak by ne) než seriálové, vtipné a s nádhernými kostýmy. A herci... (zasněně) hm... herci podali opravdu skvělé výkony. Obzvláště spanilá a spoře oděná fantasy bojovnice Mirka a superpadouch Profesor Chaos v podání Pomeranče.

Po galavečeru dostal Scon velmi rychlý spád. Napřed Antrey s Veni, vidi, Allonsy, pak Namu s oblíbeným shipováním a nakonec naše trochu horkou jehlou šitá terapie pro doktoroholiky. Napřed se zdálo, že máme s léčením slušnou úspěšnost, jenže asi po hodině a půl jsme zjistili, že se nám pacienti vrací.

řu automaticky sůťažiť každý text s prvkami hororu zaslaný do hlavnej sůťaže. Víťaz dostane okrem vecných cien aj možnosť publikovať vo vydavateľstve Artis Omniss.

Udelená bude tiež špeciálna cena knižného veľtrhu Bibliotéka s finančným ohodnotením 33 , sponzorovaná akciou spoločnosťou Incheba.

Výsledky Ceny Fantázie 2010 budú slávnostne vyhlásené na medzinárodnom knižnom veľtrhu Bibliotéka 2010 v sobotu 6. novembra v Bratislave.

Partneri literárnej súťaž: Brloh.sk, Incheba, a.s., Kultura.sme.sk, OZ Mastodont, Istrocon 2010.

Časový harmonogram:

31. 5. 2010 – uzávierka prijímania príspevkov do súťaž

16. 9. 2010 – uzavretie 1. kola a zverejnenie hlasovania poroty – výber 5 finálových textov v rámci festivalu Istrocon

20.9.2010 – zverejnenie poviedok na Kultura.sme.sk a spustenie hlasovania čitateľov

Nakonec jsme se léčili různými metodami, dokonce i společným zpěvem. Asi po dvou a půl hodině nás bylo o pár vyléčených méně a ti, co zůstali, jsou na tom teď patrně mnohem hůř než před tím. Opět jsme se ujistili, že většina fanovských úchylek je úplně normální a trpíme jimi všichni.

Na chvilku ještě do čajovny za Arlingem a povinně si zadávat na nevhodně se měnící čas. „Vraťte nám naši hodinu!“ Na Pochod fantazie jsem chtěla příštího dne vyrazit jen v případě, že se včas vzbudím.

SPÁNEK JE CHABÁ NÁHRAŽKA KOFEINU

Ano, vzbudila jsem se včas, ostatní byli taky vzhůru, krásně bychom vše stihli. Začala jsem se docela těšit. Najednou mi ale ostatní řekli, že nechtějí jít. A tak jsme nešli, ale to bylo nakonec dobře, protože jsme kromě Adhilovy přednášky Pravěk temný a ještě temnější seděli v bufetu a zažívali tam různá dobrodružství spolehlivě dokazující, že ať si o fanech myslíte, že jsou jakkoliv šílení, oni vaše očekávání vždycky daleko předčí.

A pak už jsme se museli zabalit a vydat na vlak. Beneficovi se tak nechtělo nás opustit, že s námi nakonec taky nastoupil. Když se vlak rozjel, uvědomil si, že ale nemá svůj notebook. Tak se rozhodl jet aspoň do Kolína. Koupil si od paní průvodčí jízdenku. Jenže v Kolíně se mu nějak nepodařilo vystoupit a musel si koupit jízdenku do Pardubic. Vypadalo to, že snad nevystoupí ani tam, ale to už jsme ho museli donutit, protože by průvodčí z něho trefil šlak. Ovšem stihl nás nakrmit něčím, čemu říkal vitamíny a potravinové doplňky. Ale podezřeje jsme se po nich hihňali.

A teď jsem zpátky v civilním životě a ještě pár dní budu slychat vaše hlasy a budu se po vás ohlížet a nikdo tam nebude...

Lament

október 2010 – uzávierka 2. kola – hlasovania čitateľov
6. 11. 2010 – slávnostné vyhlásenie výsledkov a krst zborníka na knižnom veľtrhu Bibliotéka v Bratislave

Doterajší víťazi súťaž:

- 2009: Lucia Droppová (Žilina)
- 2008: Lívia Hlavačková (Bratislava)
- 2007: Lucia Droppová (Žilina)
- 2006: Monika Michalovová (Prešov)
- 2005: Scarlett Rauschgoldová (Praha)
- 2004: Alexandra Pavelková (Zvolen)
- 2003: Ďuro Červenák (Banská Štiavnica)

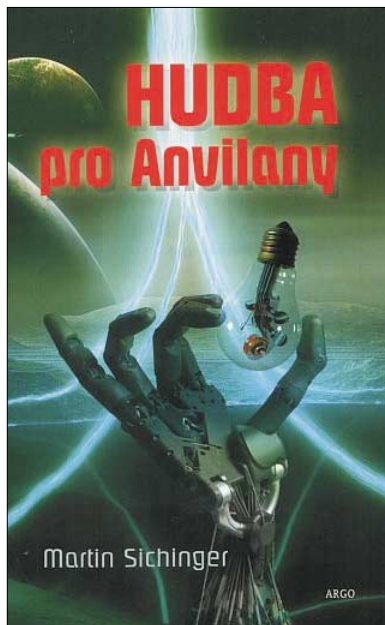
Zaslaním poviedky do súťaž autor udeľuje súhlas na vydanie diela formou rozmnoženia literárneho diela vydaním v časopise Fantázia, uverejnením na stránkach kultura.sme.sk a www.fantazia.sk a uverejnením v zborníku v prípade, keď sa uvedené dielo dostane do finále poviedkovej súťaž. Autori budú v dostatočnom predstihu oslovení.

Ivan Al'akša

Martin Sichinger: Hudba pro Anvilany

Čtenář, vidoucí ve výloze knihkupectví nový román Martina Sichingera *Hudba pro Anvilany*, si možná vybaví, ať už z vlastní zkušenosti nebo ze zpráv v médiích, jeho román *Cukrový klaun*, za který v roce 2008 získal nakladatelskou cenu Knížního klubu. Už podstatně užší kroužek čtenářů také ví, že v roce 2009 spolu se svou manželkou získal anticenu Skřípec udělovanou Obcí překladatelů za překlad románu *Rtuť* Neala Stephensona.

Román *Hudba pro Anvilany* je jeho třetí knihou a druhým románem; vydalo ho známé a vážené nakladatelství Argo. Autor se již nejednou vyjádřil, že SF je žánr, který je mu blízký („Mám rád autory, kteří nepíší o sobě, takže čtu hodně detektivek a sci-fi.“, rozhovor pro Právo, František Cinger) a jeho nový román je anotován jako „sci-fi román o elektřině, televizi a vesmíru, jaký jste ještě nečetli“. Ve sdělovacích prostředcích se objevilo několik upoutávek na tuto knihu, např. Alice Horáčková o ní napsala 19. února 2010 v MF DNES: „kniha, v níž hrají hlavní roli ČEZ a jaderná elektrárna“. Autorka článku také konstatuje, že ač u českých spisovatelů není zrovna zvykem pouštět se do aktuálních, ožehavých, „novinových“ témat, Martin Sichinger tak činí. Patrně se od dob počátku reklamní kampaně na tento román změnilo více než jen jméno hlavního zloducha, energetické společnosti, jež spolklá ČEZ, z původního EnerClad (toto jméno je dodnes možné nalézt na stránkách internetových knihkupectví kosmas.cz či daemon.cz a díky vyhledávači Google víme, že bylo původně i na stránkách vydavatele argo.cz) na nynější Eněrgaz, protože román je všechno jiné, než nějaké angažované SF dílo.

Nosnou postavou, alespoň to tak vypadá, je Ondřej, publicista, jenž se shodou nepříznivých okolností (je spoluautorem publicistického příspěvku vysílaného pirátskou TV stanicí o lžích, jenž šíří energetický gigant Eněrgaz o terifikaci planet mimo sluneční soustavu) dostává na planetu Anvil, kamžto ho poslal právě Eněrgaz s absurdním posláním na této planetě obydlené neviditelnými mimozemšťany napadajícími a zabíjejícími lidské kolonisty prodávat hudební nahrávky. Zajímavé?

Zajisté, potenciál je nepopíratelný. Silně nelineární vyprávění osudů Ondřeje a jeho přátel Planktona, Blanky a dalších je realizováno prudkými zvraty, snovými skoky, absurdními scénkami a výstupy. Čtenář skáče od jednoho k druhému, mění se prostředí, směr; jediné, co se nemění, je nepřítomnost jakéhokoliv směřování. Jistě, autor čtenáře dlouho ubezpečuje, že stačí najít dar pro bohy Omniverza, abychom následující principu reciprocity (darů) zůstali jako civilizace zachováni... v samém závěru pak zjistíme, že všechno je jinak.

To vše by ještě nemuselo být na škodu. Moderní literatura stojí na postmoderních přístupech rozbití příběhu a nedůvěře k tradičnímu vyprávění a využívání všech výše zmiňovaných postupů k dosažení nových výpovědí o našem (vnitřním i vnějším) světě. Jenže, mnoho z oněch zmiňovaných aspektů je v textu viditelně nemotivovaných až alogických a nelze u nich jejich přítomnost v příběhu jednoznačně přičíst autorskému záměru. Podobné tříštění dějové linie je patrně již přítomno v prvním románu Martina Sichingera, *Cukrovém klaunu*. Nečetní jeho recenzenti se rozcházejí v hod-

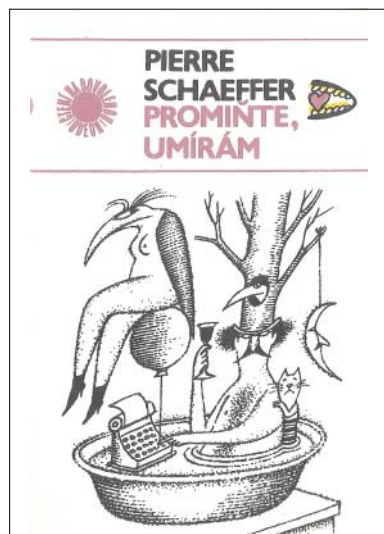
Promiňte, umírám

Na Klímovském knihodárném večírku jsem uchvátil tenký svazek z edice Čtení na dovolenou „Promiňte, umírám“; přestože jsem se bránil a sobecky si odnesl minimum knih, zde jsem neodolal, protože knihu Pierra Schaeffera kdysi (na konci roku 1991) recenzovala Carola Biedermannová.

Kniha se přesunula od Tomáše Kohla ke mně, a přestože na některých stránkách jsou písmenka jakoby rozmazaná či vybledlá (dnes bychom takovou knihu omlátili vydavatelé i hlavu, pokud by předtím totéž neudělal on již v tiskárně), rád podstupuji veškeré nepohodlí a čtu a čtu. To, co Carole na sérii mikropovídek (to je v éře tlustých špalků na knize rovněž sympatické, anekdotické hříčky na začátku vás tak nadadí, že s chutí přelouskáte i delší práce v poslední třetině) připadalo cynické, na mne s odstupem a zkušeností nové doby působí bezmála jako laskavé pohlazení.

Nemate-li mě paměť, tak si v těch letech Tom a Carola docela rozuměli; pořídil si tehdy knihu na základě její recenze, nebo ji naopak Carole půjčil? Možná se na to někdy zeptám, ale ono není špatné zůstat jen u drobné záhady, činí to život zajímavějším.

ZR

nocení tohoto jevu. Aleš Haman v Tvaru 19/2008 jej považuje za funkční, „jako záměrné stylové gesto místy připomínající tvorbu Jana Balabána.“ Naopak Jana Benediktová ze serveru ct24.cz či Milena M. Marešová z Portálu české literatury jej ve svých recenzích (ct24.cz 19. 10. 2008, Portál české literatury 11. 11. 2008) označují jako jev problematický a jako výraznou slabinu díla.

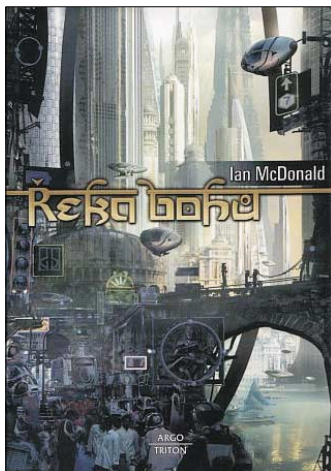
Trhaný sled událostí příběhu *Hudby pro Anvilany* přináší zajímavou formu, ale chybí jí obsah. V celém díle se objeví, z pohledu recenzentova, asi tři zajímavé postřehy a myšlenky, zbytek jsou pak nakupená klišé a banality, prázdné dekorace jakoby opsané z intelektuálské SF 60. let. Ani otevřený konec by nevdal, ono není nijak zvlášť důležité „jak to dopadne“, avšak vrcholem je jen jakési buddhistické povznesení se nad svět, kterýžto vrchol není ani dost silně akcentován a rozplízá se v bezpříznakové nevýraznosti.

Nemá téměř smysl zabývat se detaily kulis (chronovizor a jeho objevitel Pellegrin Ernetti, elektrické přízraky Richarda Eastmana, muž v kajaku, Polyversum, Omniversum, Pra- a Post-Anvilané), poněvadž jde stěží o něco víc, než jen o temperami pomalované kusy kartónu. Prokousat se jimi představuje jen spousta úmorného čtení, které nemilosrdně provází krutá nuda a pocit marnosti a bezcílnosti. Jestli tím vším chtěl autor říci, že život je nemilosrdný, namáhavý, nepochopitelný a nebdá osobních osudů, pak přímé zprostředkování těchto prožitků jen čtením textu recenzentovi nepřišlo nijak přínosné. Chybí tomu přesah, dílo nelze považovat ani za alegorii doby právě pro patrnou nezáměrnost mnoha prvků příběhu, poněvadž stejné zkušenosti lze dosáhnout i bez této knihy, pouhým žítím, a tudíž je těch 192 stran potišťeno zbytečně a stejně zbytečně je utrácet za ně 258 korun českých.

Závěr? Pokud bylo záměrem autora vyvolat silné rozpaky a nespokojenost, pak 100% uspěl. Možná se jednou najde nadšený doktorand na nějakém ústavu české literatury našich filozofických fakult a bude v příběhu hledat různé postmoderní aspekty a kriticky dílo hodnotit, jenže běžný čtenář, uvyklý i náročnějším dílům, se může snadno ocitnout po přečtení románu ve slepé uličce jak chápat autorem podané sdělení. Autor sám se nechal v rozhovoru pro deník Právo slyšet: „samozřejmě se nevyhýbám moderní literatuře, ale často mi přijde sebestředná a nudná.“ A napodobit se mu román moderní literatury podle jeho vlastní definice podařilo v *Hudbě pro Anvilany* takřka dokonale. Nuda, nuda a zacyklení autora v něm samém.

Martin Sichinger také prohlásil, že „na negativní ohlasy je ... připraven a nebojí se jich.“ Možná věděl proč. Už z principu mezi úplným blábolem a naprosto geniálním dílem nelze rozlišit; interpretace obého je nad možností většiny smrtelníků v dané době. Něco uvnitř ponouká recenzenta klasifikovat toto dílo jako

Jan Havlíš

Nadějný nováček / počín roku / zvláštní cena

Nakladatelství Albatros za knihu Muriel a oranžová smrt
Časopis PLAV za články o SF překladech
Lukáš Tuma za grafiku časopisu Pevnost

Nejlepší editor/redaktor

Tomáš Němec
Helena Šebestová
Martin Šust

Nejlepší překladatel

Libor Dvořák
Viktor Janiš
Petr Kotrle
Richard Podaný
Milan Žáček

Nejlepší nakladatelství

Argo
Laser-books
Polaris
Straky na vrbě
Triton

Nejlepší antologie

Mike Ashley (ed.): Extrémní science fiction (Triton)
Jack Dann - Gardner Dozois (eds.): Čarodějové (Triton)
Ondřej Jireš (ed.): Memento Mori (Triton)
James Patrick Kelly - John Kessel (eds.): Singularity (Laser-books)
Al Sarrantonio (ed.): Modrý posuv (Triton)

Cena za dlouholetou práci pro SF

Eva Kováčová i. m.
Jiří Pilch i. m.
Vlado Riša

Vyhlášení konečných výsledků Akademie se koná na mezinárodním knižním veletrhu Svět knihy v Praze na Výstavišti, a to v sobotu 15. května 2010 od 15.00 do 16.20.

Pořadí je abecední, nikoli dle počtu hlasů.

Richard Podaný

Česko-Korejská SF

Náš korejský dopisovatel píše nejen o novinkách na tamní SF scéně, ale přináší ČS Fandomu zajímavé návrhy zahraniční spolupráce.

Sci-fi věci se tu opět pohnuly. Místní měsíčník Fantastique (začal roku 2007, o rok později prakticky zkolaboval a změnil se ve čtvrtletník, pak znovu v podstatě zkolaboval a přešel ke třetímu – teď velkému – nakladateli a je z něj zase měsíčník) vydá v březnovém a dubnovém čísle ve dvou pokračováních Největší vodvaz v dějinách svangu. V březnu se mnou také vyjde rozsáhlé interview na téma historie české sci-fi (a další věci). Dále se mi vloni podařilo připsunout vydání Války s mloky, ta by měla vyjít v polovině letošního roku, R. U. R. vyšlo už 3x (poprvé v roce 1925, naposledy 2002, ani jedno jako překlad z češtiny).

Tak a teď možný nápad zábavné akce...

Co kdybychom udělali mezinárodní československo-korejskou smlouvu o spolupráci v oblasti science fiction, fantasy a horroru? Na jedné straně (jediný) místní sci-fi klub, na druhé ČS fandom?

Ideje:

- výměna povídek zadarmo kus za kus (autorské honoráře jsou řešeny tak, že Korejec dostane za korejské vydání Čecha či Slováka a naopak)
- vzájemně reciproční vydání české a korejské antologie (opět je to tak, že autorská práva platí strana, jejíž povídky vycházejí)
- výměna „delegací“, tj. např. dvou fanů – přijímající strana zajišťuje ubytování a členský poplatek za vstup na národní con

Vyšel bych z Prováděcího protokolu k dohodě o kulturní spolupráci....

Pak bychom udělali slavnostní podpis (musel bych ale mít

야로슬라브 올라 Jr. 대사

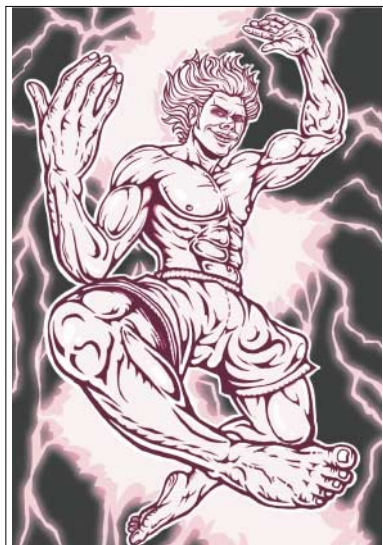
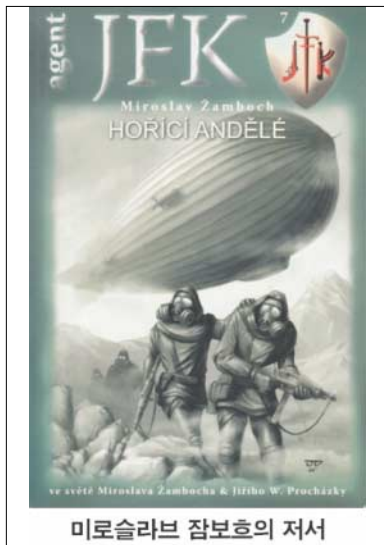
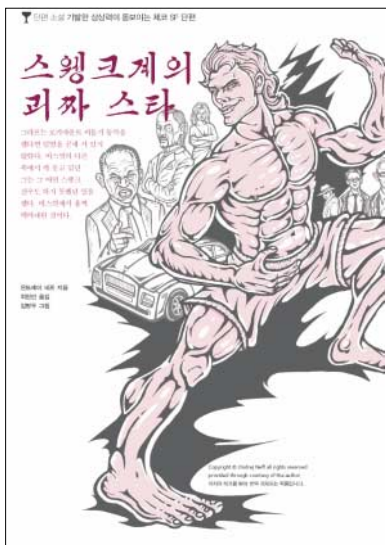
plnou moc Československého fandomu). Případně by to mohla být smlouva trilaterální – já tu dám i slovenskou povídku výměnou za to, že se zajistí vydání jedné povídky ve slovenštině (jedno kde...)

V tom případě bych do toho zapojil i slovenského velvyslance... Kdo by byl partner na slovenské straně?

Shrnutí:

- 1/ Vlasta Talaš je za určitých podmínek připraven udělat antologii korejských povídek – práva budou zadarmo, překlady by mohli zaplatit Korejci – takže tento bod dohody by měl být bez problémů
- 2/ reciproční vydání české antologie v Koreji je moje práce
- 3/ výměna povídek – v lkarii je dohodnuto, tady se už realizuje, teď jde ještě o to dodat slovenskou povídku anglicky /ideálně dvě na výběr/ a dohodnout s Fantáziou (nebo někde jinde) reciproční akci. Práva budou zadarmo, oni musí zajistit překlad z korejštiny (překladaťele umíme doporučit)
- 4/ výměna lidí – malá pravděpodobnost, že k ní dojde (tady vlastně žádný con není – směřoval bych to na Festival fantastického filmu), naopak my bychom museli zajistit Parcon (nebo jiný con)

Jaroslav Olša jr.

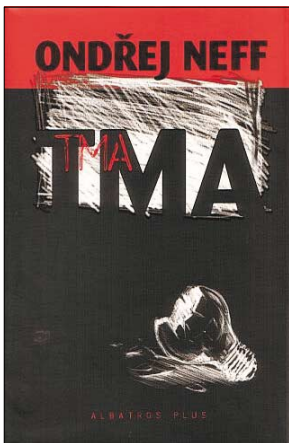

TMA

Rušné, avšak poklid slibující páteční odpoledne narušilo záhadné a nepochopitelné: „Cvak“, a přestala jít elektřina. Svět ještě chvíli jel ve svých kolejích, ale pak vykolejil, narazil do sebe jako odbrzděné tramvaje v Košicích a na Václavském náměstí. Ondřej Neff napsal svůj nejtemnější román, a pak jej ještě přepracoval, aby už žádná naděje nezbyla. (Nezoufejte, zbyla, třeba mlokům se nic zásadního nestalo! Ani v této verzi, která dříve vyšla jako Tma 2.0.) Řekli byste si: postkatastrofická klasika jako vyšitá, to nemůže překvapit, ale realie devadesátých let a jejich následný rozpad vygradovaný naražením Václava Klause na kůl dávají knize nepřijemně realistický nádech. V rovině epiky dějových epoch opravdu nic převratného – dějiny Beninu budou bezesporu děsivější čtení. V rovině osob je to místy dost humus, především proto, že si dovedu sám představit, jak přetěžké by to bylo, zahazovat celý předchozí život a budovat nový od začátku...

Neff si vybral množství figur a figurek, ze kterých sestavil mozaiku zmaru. Úspěšné, mladé, ambiciózní, ale i smažky a chátru pohybuující se na pokraji společnosti. Dělníky, rolníky i pracující inteligenci. Dědek na zastávce může leda hrozit holí, ale kdo ví, čeho by byl schopen mít moc, a co opravdu dělal, když kolektivizoval vesnice... Zvláště do rolí budoucích vítězných vybral autor dostatečně odporné typy, aby kniha vyzněla bezútěšně.

Kniha má dva, respektive tři vrcholy beznaděje. Prvým je rozpad společnosti, který nastává okamžitě po té, co přestane

fungovat moderní společnost. Slušný člověk, odkázaný v interakci s násilím na pomoc policie, nemá šanci, protože policie se nedovolá. Druhý temný vrchol přijde později, to když se čtenářovo vědomí pokusí nakopnout hollywoodský scénář a povede se mu to, ovšem jen do té doby, než překážky každodenní rutiny uvrhnou hrdiny opět do beznaděje jen o trochu jiné. Jak je v tomto ohledu Dickův Dr. Krvemsta optimistická vize! Třetí vrchol je de facto jen potvrzení druhého a dodává knize nimbus skutečného románu-noir.

Jenže, kdyby se vrátilo to, čemu ty říkáš civilizace, tak lidé, jako jsme my, mají po prdeli. Podobně jako v prvním kole odpadli „slušní lidé“, upadají nyní normální lidé do blaha decentralizované společnosti. Shrnuj nám to před necelými sto lety soudruh Trocký: „Nepodaří-li se nám rozbít tradiční, patriarchální rodinu, je věc bolševické revoluce ztracena.“ A do třetice, tradiční či nové poměry lze svrhnout jen tehdy, podaří-li se přesvědčit dostatek svrhávačů o výhodnosti takového kroku. Nechci-li prozrazovat, mohu zde skončit upomínkou, že každé hrábě hrabou k sobě, což může být ve světě, kde nadřazené hrábě dosáhnou na podřízené jen občas, pro trávník opravdu nemilé. *Jestliže jsou na světě hřbety a biče, je lepší být tím bičem.*

Dlouho jsem přemýšlel, kde bral Neff pro své vize inspiraci. Pochopitelně, zemětřesení v Chile ukázalo, jak rychle začíná bez dozoru rozklad. Ale chaos se, jak známo, organizovaně těžko vytváří a má obecnou tendenci se rozpadat, zrovna jako dokonalý řád. Jak si povšiml anarchista Bakunin, vládce, který byl dělníkem, je úplně stejný vládce jako ten, který jím nebyl. Živelný chaos je prostě lebeda rostoucí ve vývratu. Za padesát let se koruny okolních dubů uzavrou a lebedě znovu zbuduje jen okraj lesa a čekání na vichřici. Neffova devastace společnosti má rozměr třídního boje nebo spíš etnocydy. Není to rychlý boj po obsaze-

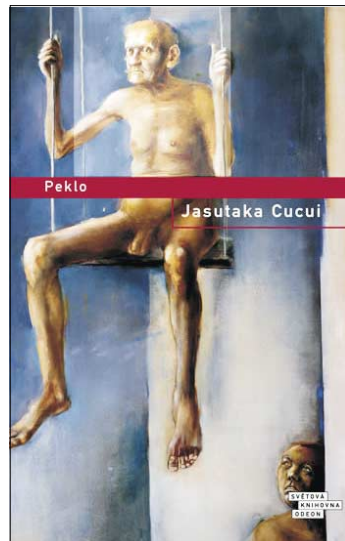
Jasutaka Cucui: Peklo

Tento pouze stostránkový román je zatím jediným větším do češtiny přeloženým dílem japonského autora, který je ve svoji vlasti znám i jako autor science fiction. Za svoji tvorbu v tomto žánru byl doma oceněn několika cenami. *Peklo* sice není čistá science fiction, nicméně s fantastickými motivy pracuje.

Cucuiho román je především knihou nesmírně bezútěšnou, v celém ději takřka nenajdete pozitivní momenty, příjemné události nebo sympatické postavy. Zesnulí, kteří se ocitli v pekle, než se vydají „jinam“, se před čtenářem míhají v neuspořádaném víření a útržkovitě mu vyjevují scény ze svých životů. Většinou se jim vybavují zážitky nehezké, na které by člověk radši za-

pomněl. Jenomže peklo je zde od toho, aby jim je - třeba i po dlouhých letech - připomnělo. Prakticky všechny zde vystupující postavy jsou nějak seskupeny kolem tří hlavních mužských hrdinů, kteří se znají od dětství.

Mnohý čtenář si nad stránkami knihy, kde defilují nejrůznější postavy všemožných povolání a vyprávějí si kousky svých životních příběhů, připomene třeba svět Řeky P. K. Farmera, kde se také setkávají lidé zajímavých osudů, přičemž se ukazuje, že některé z těchto osudů jsou navzájem propletené. Ale Cucuiho postav je jenom omezené množství, všichni jsou to Japonci a všichni žili výhradně ve 20. století. Ještě jeden autor se nám při čtení

ní, ale pomalé klučení nekonformních názorů – stavění do řady, které trvá neustále a jehož následky trvají generace (alespoň mají-li evoluční biologové pravdu). Pořád mám pocit, že kniha libruje mezi polohou bolševické revoluce na ruském venkově a rekatolizací po třicetileté válce maskovanou hony na čarodějnice. U nás to moc neznáme, ale podívejte se na zfilmování některého Sienkiewiczova románu. Vztah polské šlechty k Ukrajincům a Bělorusům (a vice versa v případě atamanů), toť aplikovaná vláda Jindry Hřivnáče. Teror, teror a zase teror, jehož účelem je prostě jen ukázat moc nebo spíše jen moc. Neff je vůbec velký realista v popisu.

Neffův koncept nové šlechty v sobě nese dvě premisy:

1. Že selfmademani opravdu naplňují své americké sny. Obávám se, že zvláště zde ostatní krabi stahují do košíku lépe, než kde jinde. (To je takový eufemismus z knihy samé, vyjadřující známou pravdu, že pohled na sousedovy chciplé kozy je lepší než pohled na vlastní zdravé kozy.) Společnost je příliš složitá, než aby se v jejích vyšších sférách dalo přežít bez pápinkových konexí a službiček. Čteme to sice v každém životopise: „Vyšel z chudých poměrů...“ (třeba Janukovyč), ale málokdy je to pravda a v místní perspektivě rychlokvašení selfmademani také tvořili náplň sudů v přehradách a čekatelů na konkurz spíš než na vstup do hradních předsalí.

2. Druhý předpoklad je systematictější, Neff si myslí, že celá vládnoucí třída jsou vnější, nadřazenou mocí dosazené figurky. Srágorý neschopné vůbec utkat se o svou moc, tím méně pak si ji udržet.

Zní to dobře, zní to archetypálně, ale buďme realisté, žádnou novou vládu nepovede popelář, když bude k dispozici náměstek ředitele. Zmizí-li vynucení zákona, zmizí omezení pro počestné obchodníky a tito se smísí s veksláky, než byš řekl švec. Děkujme za to Bohu nebo statistické fyzice. Když přestane fungovat elektřina, nebudou nás upalovat věrozvěsti nové víry Světla, ale fádně demokraticky zvolení okresní hejtmani a rozsudek bude podepsán patřičným biskupem.

Dal jsem si tentokrát tu práci a připravil si při čtení košík na vši a mohu se proto nyní ostentativně ptát: Proč upálí Mirdu a obcházejí potom starou Rambovu mrtvolu? Proč svítí Slunce ještě předtím, než vyjde? Jak mohl dojet Starý muž z východní-

ho Slovenska, když tratě byly rozebrány? Kde berou všichni ti atechničtí hrdlořezové náboje? V minisukni a lodíčkách se na Hlavním nádraží sice přežívá noc těžko, ale statisticky ji přežije prakticky každá homelesačka. Kdo by zastavil vojenské kolony na Vysočině? Zdivočelí pěstitelé brambor s naostřenými motykami? Sláva Boží rychle bledne v záři trasovacích střel kulometu. Od dob mahdistického povstání prakticky nikdo nepochyboval, že oheň v srdci a klacky přemůžou kulometry nebo i dobře organizovanou palbu z pušek. Ibrahím ibn-Jakúb a další otrokáři procestovali střední Evropu v dobách Velkomoravské říše, není proto důvodu domnívat se, že by jí neprojel vojenský konvoj.

Je tu dost důvodů utěšovat se, že beznadějí by nikdy nebyla tak beznadějná, jak ji popisuje Neff. Ovšem není potřeba, aby uměli všichni do vzdálenosti tří dnů pochodu daleko, stačí, když umřeme sami, že? V tomto dal Neff námět k přemýšlení – jak přežít, jak žít, kdyby se život změnil. Jak by se nám žilo, kdybychom namísto připojení k internetu řešili přístup ke studni o dvě ulice daleko. Ovšem, právě to jsou problémy, které řeší většina světové populace, a dle Lomborga mnohem úspěšněji než kdy dřív. Přinutit lidi (zvláště pak mocné), aby se dělali záměrně bezmocnými, je přetěžké a nedá se to dělat dlouho. Vždycky se jeden průkopník najde (ony už se učebnice mechaniky takto nepiší, ale v patřičném náhledu je patrné, za kolik matematiky a jiných plodů ducha vděčíme potřebě střilet dále a přesněji) a otevře továrničku na náboje. Ostatně, jak mudžahedíni v Afghánistánu, tak Habsburská moc na českém trůně se opírají a opíraly o obrovskou vnější sílu, bez ní by se neutužilo v době pobělohorské nevolnictví, protestanti by nevyhynuli, ba i pod Hindukúšem by se otevřela pornokina. (Jakkoli tato vnější síla není rozhodnutím jediného muže nebo rady.)

Ve skutečnosti je tam jeden zásadní a velký důvod, proč chlapa oběsit. Zlepšuje to kázeň. Jakmile nastavíte nějaká pravidla, ty svině lidi se je naučí znát a využívat a obcházet a ohýbat a lámat a nakonec do nich zamotají toho, kdo je vymyslel. Takže – jen žádný pravidla!

Vydal Albatros v roce 2009.

Jarek Kopeček /Knihovnice.cz

Pokračování z předchozí strany

Pekla může vybavit: Thomas Bernhard. I on totiž líčí svoje spoluobčany (Rakušany) jako nejobornější ze všech proradných pozemských bytostí a nad jejich měšťáckými pidiživoty se zalývá hnusem. Cucui je ovšem nekonečně (!) mírnější než Bernhard, nicméně v kritickém hodnocení umí být někdy tvrdý.

Hlavně v první polovině knihy se skrze autorovo vyprávění Japonsko jeví jako země bezohledných kariéristů bezostyšně se deroucích za vyšším postem ve firmě a za každou cenu šplhajících po společenském žebříčku.

Bez prozrazení děje se o této knize už mnoho napsat nedá. Román nemá děj v pravém slova smyslu, nicméně je to kniha zajímavá a o životě Japonců něco vypovídá. Autorův hlas nikoho a nic nehodnotí, román nemá vypravěče.

Čtenářům, které zajímají japonské realie zpracované s použitím fantastických motivů, lze doporučit i další knihy japonských autorů, které v posledních letech vyšly v Odeonu. Za všechny uveďme tři romány Harukiho Murakamiho: *Konec světa & Hard-boiled Wonderland, Afterdark* a především skvělého a literárními cenami vyznamenaného *Kafku na pobřeží*.

Jasutaka Cucui: Peklo, Euromedia Group - Odeon 2009, přeložila Anna Křivánková, obálka Václav Jírovec, Pavel Hrach, redakce Jindřich Jůz, Jiří Staněk, 112 stran, 199 Kč.

Marek Küchler

Pouť za Temnou věží Stephena Kinga I

**Pistolník, první díl monumentální Kingovy série Temná věž, vyšel v českém překladu poprvé v roce 1999. Ve své době vzbudil, když ne rovnou odmlátivé, tak tedy minimálně rozpo-
vrnlé ohlasy. Přeci jen jsme v české kotlině byli od Mistra
zvyklí na jiná čtení. Jenže ty časy jsou už našťásti pryč.
Pojďme se na celou sérii nyní podívat blíže. Po jednotlivých
knihách, ale především tématech...**

Pistolník. Temná věž jako westernová báseň symbolů

„Muž v černém prchal přes poušť a pistolník mu byl v pa-
tách.“ s. 9

Úvodní větu celého cyklu si pro začátek své recenze vybral už Konstantin Kolja Šindelář (viz www.fantasyplanet.cz/clanek.asp?id=652). A skutečně si jen těžko vybrat vhodnější zahájení. Souvětí stojí osamoceně, autor je tak nechává i graficky maximálně vynítn. I když se jedná o naprosto jednoduchou konstrukci, jednotlivá slova jsou obtěžkána významy, jitrí představivost a předznamenávají styl celé knihy.

King se nikdy netajil tím, že celá *Temná věž* je inspirována anglickým romantismem (a hlavně hrdina Roland, titulní pistolník, je opakovaně označován za romantika), především básní *Childe Roland přišel k Temné věži*. Inspirace v poezii se odráží právě ve větší symbolice zdánlivě jednoduchých slov, vět a obrazů. Autorova poetika se však napájí z mnohem více zdrojů.

Primárně samozřejmě z nejeromantičtějšího „amerického“ žánru, z westernu. Dále pak z bible, populární kultury a postapokalyptických příběhů. Rolandův svět zná Ježíše, slavné písně, můžeme v něm nalézt odkazy na mýty a geografii našeho světa (např. na Mohavskou poušť), ale nikdy si nemůžeme být jisti, zda jsme v daleké budoucnosti, jiné realitě, či zda je podobnost prostě jedním gigantickým vtípem Stvořitele.

Vše je přitom poznamenáno prizmatem již zmíněného romantismu – poušť je spíše očištěm než reálným místem, jediným topivem je d'áblova tráva přinášející podivné vidiny, dos-

Zatímco Česko, Evropa i Amerika řeší svá nejzásadnější témata, *Financial Times* napadl hlodavec. Britský novinář si zde stýská: „Chytil jsem v práci myš, která se loudavě potulovala po mém stole.“ Dal ji do igelitového sáčku – a strhla se obrovská debata mezi kolegy, co s ní udělat. Všeobecný konsenzus zněl: pustit ji ven na ulici. „Ale myš je přece škůdce a bylo správné ji zabít. Tak jsem na sáček šlápl, abych jí dopřál milosrdnou smrt. Ted se zdá, že jsem si zneprátelil úplně každého. Jsem prý krutý antidemokrat. Něco jsem nepochopil, nebo jen udělal chybu?..“

List je samozřejmě trapně věčný. „To jsou dvě otázky: zda bylo správné zabít myš,“ osvětluje problém *Financial Times*, „a zda má člověk brát ohled na to, co si myslí kolegové.“ Byzny-

tavnicková stanice je obývána démonem, pistolník je rytířem, hranice světa živých a mrtvých je nezřetelná, železniční trať je posledním pozůstatkem vyspělé civilizace, o níž se toho však mnoho nedozvíme.

King věci nevyssvětluje. Co je titulní Temná věž? Proč po ní pistolník touží? Co se stalo v jeho minulosti? Odpovědi, které autor dá, vedou pouze k dalším otázkám. Navíc některé obrazy z Rolandovy minulosti mohou být pouhými vidinami (např. smrt Susan). Jistě, je to daň tomu, že autor sám ještě přesně netušil, kam jej příběh zavede a jak budou jednotlivé zápletky ve výsledku naplněny, ale také je to přímý důsledek oněch vazeb na poezii. Ta nemá prostor ani chuť opájet se podrobnými popisy, touží po zkratce, po oslovení představivosti na zcela jiné rovině než běžná fantasy či horor. Vše je třeba chápat jako symbol, jako metaforu.

Pro fanoušky jeho obsáhlých románů, které jen zřídka sestoupí pod úroveň čtyř set stran a představovat dráždí především ve zcela explicitní rovině, může být tenoučkový *Pistolník* šokem. Dostane se nám sice důkladného, takřka fetišistického popisu Rolanda, ale prostředí, kterým prochází, i ti, které na své pouti potkává, jsou až na výjimky jen zlehka načrtnuti – a to ještě většinou jen co nejnepřehlednějšími obrazy spojenými s určitými žánry (ukázkou je především městečko Tull). Vše a všichni, krom samotného Rollanda, se tak pohybují v jakési mlze, jako by pro ně neexistovala ani minulost, ani budoucnost, pouze k nevydržení protahovaná agonie přítomného okamžiku.

To, že je *Pistolník* a vlastně i celý cyklus v mnoha ohledech odlišný od jiných autorových textů, lze ukázat i na typicky kingovském dialogu s postavou. Ten zde takřka chybí, vyprávěč je, minimálně zde, na začátku cyklu, věčný, a to i když poskytuje čtenáři pohled na určitou ironii popisovaných skutečností. Do značné míry je nedostatek komunikace s postavou vyvážen komunikací se čtenářem, kterému neváhá poskytnout vódtka k tomu, jak se bude děj vyvíjet dál, jaký osud některé postavy čeká atd. ➔

Přečteno jinde

sový list schvaluje zabít „přenašeče nemocí“, protože „myši jsou nechutné“, ale analýza obvykle jemné a citlivé Lucy Kallawayové je mnohem hlubší: „Ukázal jste potenciál vůdce: jste striktně logický, nelitostný a bezcitný!“

Zabít se však mělo udát potichu, na toaletě za zvuků splachovače a tak, aby si ostatní mohli myslet, že si nebohé zvířátko odběhlo hrát na nejbližší dvoreček. A morální poučení? *Financial Times* nám ukazuje klasicickou cestu k úspěchu v korporaci: šalbu, klam a přetvářku. Vraždit ano, ale potajil!

Petr Kamberský/Lidovky.cz

Nevyzradí samozřejmě vše doslova, pouze naznačí a opět nechá pracovat představivost každého čtenáře zvlášť. Nad celou knihou se tak vznášá přízrak osudovosti. Temných a tragických věcí, které přijdou, kterým se nelze vyhnout, ale které nám není dáno poznat dříve, než k nim dojde. Masakr v Tullu, Jake nad propastí a další scény jsou tedy překvapivé, nikoliv však nečekané, a pouze utvrzují Rolanda, ale především čtenáře, že vše je předurčeno, vše je řízeno Zákony mimo naše chápání.

Pistolníkova pouť k Temné věži světem, který se *hnul*, kde čas ani prostor již nejsou tím, čím kdysi, je tak do značné míry poutí právě za Zákonem. Jistoty a pravidla, morálka... to vše přestalo platit. Pistolník je posledním rytířem světla, posledním představitelem světa, kde vše bylo na svém místě. Jeho cesta po stopách muže v černém je přitom i jakousi cestou do hlubin jeho duše a cenou, kterou bude třeba zaplatit, bude vlastní ztracení, definitivní potvrzení toho, že svět již nikdy nebude jako dřív.

Narušení řádu je jasně patrné již od začátku, kde se setkáme s parodií na zmrtvýchvstání, stejně jako ve výletech do Rolandovy minulosti. King zde vypráví tragický příběh zrady, intrik, blížící se k revoluce, ale i obtíží vztahu otce a syna... příběhu ani zdaleka nezakončeného zde pouze zmíněnou matkovraždou. Roland již zdaleka není neposkvrněným, ale aby mu bylo umožněno dosáhnout Temné věže, bude muset obětovat mnohem víc – a především nikoliv pod tlakem intrik, ale z vlastního rozhodnutí.

K autorovým knihám patří již tradičně silné, ale také nezřídka zrůdné portréty otců. A v jejich společnosti je i Roland – nejprve jako syn svého otce, posledního vládcem země „s biblickým jménem“, později jako duchovní otec podivného chlapce Jakea. Ten si nejen zaslouží pistolníkovu lásku a příběhy, ale především je mu souzeno stát se jeho Izákem, konečnou obětí, kterou je třeba přinést ve jméno posláni.

King jako by v zápalu inspirace nepsal pouze román, ale skutečnou baladu, kde vše musí skončit tragicky. Láska, věrnost, odhodlání – potenciální zdroje síly se stávají i příčinou utrpení. Naplno to bude řečeno až mnohem později, ale už zde je jasné, že pokud dorazí Roland k Temné věži, znamená to pouze možnost vykřičet svůj vzdor, zachránit jiné, ale nikoliv sebe, *zazpívat* jména všech, které ztratil, a dát této ztrátě smysl. Rozhodně však ne nápravu věci či rozhrěšení. Přesto je však Roland a jeho autor romantikem i v nám bližším slova smyslu. Přes všechny tragické příběhy a čím dál temnější ladění příběhu je jasné, že Roland nelituje. Poznal lásku, poz-

nal přátelství, byl součástí něčeho většího, než je on sám. Dokud žije, žije i vše, co ztratil. Roland je posledním svého druhu a jako takový nese břímě být svědkem epického pádu celého světa.

Důležitou roli tak hrají paměť a zapomnění. Již zmíněné prostory – umírající městečko Tull, poušť-očistec, podzemí plné pomalých mutantů, démonické orákulum... vše je monumentem něčeho zašlého, vymknutého ze svého času, mememtem mori.

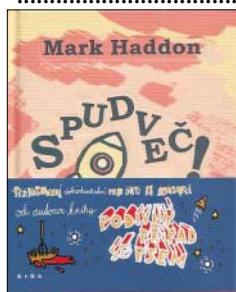
Kterým je tak i Roland sám. Ze své podstaty tedy poslem smrti, protože svět, který se hnul, už mluví jiným jazykem. Ušlechtilá řeč pistolníků, ochránců míru, se stala zbytečnou a ke slovu přijde pouze ve chvíli, kdy je třeba zabít (aneb „*nebyla to jen jeho ústa, která znala Ušlechtilou řeč*“ s. 54 – věta, která nutí vzpomenout další westernovou poezii, film *Dead Man* Jima Jarmusche)

Cyklus se sice cesty, kterou v *Pistolníkovi* nastoupil, nakonec v mnoha ohledech nadržel, ale zcela jistě platí, že se jedná o nejméně, nejmnohoznačnější Kingovo dílo. Nejen proto, že můžeme vzít tužku a papír a vypsát si slova, obraty a fráze, které odkazují daleko za hranice prostého sdělení informace napříč žánry a literárními druhy (zapomenout tvář svého otce, vyhnanství, pistolník, Nový Kanaan, ušlechtilá řeč, orákulum, svět se hnul, ale i důraz na slova jako je poslední, světlo atd.), ale i proto, že jen s obtížemi bychom v jeho počátcích hledali tradiční strukturu vyprávění.

Pistolník je v podstatě souborem povídek, které skáčí z pistolníkovy přítomnosti do minulosti, a závěrečná je „pouhým“ popisem rozhovoru Rolanda s mužem v černém, *Tři vyvolení* jsou podobným souborem, mnohem více však navzájem provázaným, soustředěným toliko na přítomnost a vygradovaným až v díle třetím, jehož dějová linie se zase uzavře až v díle čtvrtém...

Temná věž tak není tradičním cyklem, ale velice silnou vizí, míchající nejen prvky žánrové (horor, western, fantasy, sci-fi aj.), ale i poezie a prózy. *A Pistolník* je toho neředěným důkazem. Všechno, s čím se v něm setkáme, se nachází i v dalších dílech, ale mnohem více zřetelně a zaobaleno v jasnějších a přístupnějších zápletkách. Pro někoho tak může být necelých dvě stě stran textu nepochopitelných, ale pro jiné může být v Kingově díle tím, čím je *Silmarillion* fanouškům J. R. R. Tolkiena.

Cesta za Temnou věží je fascinující. A i když vykročení není nejlehčí, každý dalším krokem se stává čím dál víc nezbytnou a návykovou... **Boris Hokr/FantasyPlanet**

Mark Haddon: Spudveč!

Co byste dělali, kdybyste zjistili, že se vaše na první pohled nudná a nenápadná dějepisářka v soukromí chová... přinejmenším divně? Džimbo je obyčejný školák, který má už tak svých starostí dost: jeho táta nemá práci a k tomu příšerně vaří, maminka má naopak práce až moc a starší sestra je naprosto nemožná. Když ale spolu se svým všetečným kamarádem Charliem začne zkoumat, co mají záhadné školní události znamenat, jdou všechny všední problémy stranou. Události ovšem nabírají nečekaný směr a klučiči pátrání se brzy zvrhne v praštěné dobrodružství vpravdě celoplanetárního významu. Mark Haddon (1962) tuto svoji ranou a původně „katastrofálně“ neúspěšnou knižku z roku 1992 pro druhé vydání zgruntu přepracoval – a to, že se při jejím psaní bavil, je poznat už od prvních stránek. *Mark Haddon: Spudveč!*, Argo 2009, obálka Pavel Růt, 185 stran, 258 Kč.

Pout' za temnou věží Stephen King II

Podle údajů v tiráži jsou Tři vyvolení o celých pět let mladší než Pistolník. Uvědomíme-li si, že podle Kingových vlastních slov byla jejich část napsána již v době publikování prvního svazku série, máme zde důkaz hned pro dvě tvrzení. První: dveře do Rolandova světa se vždy obtížně hledaly. Druhé: King nemohl jinak a prostě je najít musel. Pistolník by mu rozuměl...

Tři vyvolení. Temná věž: ka-tet postav a světů
 „...tajemství a křižovatky osudů přilíhí veliké, než aby byly náhodné.“ Tři vyvolení, s. 357

Již jsme si řekli, že *Temná věž* není zrovna klasická série. Jednotlivé knihy se často přelévají jedna do druhé a vlastně jedinou, která opravdu stává na uceleném příběhu (byť opět s přesahem do dalšího), jsou *Vlci z Cally*. Což je pochopitelné. *Pistolník* a *Tři vyvolení* jsou ve své postavě sbírky povídek. *Pustiny* jsou jednak dokončením předchozího svazku a jednak prologem následujícího, který je zase exkurzí do Rolandovy minulosti...

Během prvních čtyř knih se tedy sice vytvoří skupinka hrdinů, která však nemá možnost dokázat své kvality na skutečně svém příběhu. Ve středu pozornosti je stále primárně pistolník Roland. Nicméně ono předvedení se je nutné. Bez něj by všechny postavy, krom Rolanda, byly ve finále pouze statuity a čtenář by se oprávněně mohl ptát: proč jsem s nimi byl otravován tolik knih, když o ně v podobě nejde?

Vlci z Cally jsou tedy pro postavy definitivní vstupenkou nejen do Rolandova světa, ale i do jeho příběhu. Až do té doby mu pouze naslouchali a posunovali jej dál, ale skutečně se o něj nezapřičinili. Nikoliv jako tým.

Mám zde samozřejmě na mysli Eddieho Deana, Odettu/Dettu/Susannah a později také chlapce Jakea a brumláka Ocha. Rolandovo poslední ka-tet. Společenství. Spojené cílem, povinností, nutností, ale i něčím mnohem větším: osudem a láskou. Společenství založené nikoliv pouze na pragmatických

či emocionálních vazbách, ale na metafyzické kauzalitě. Ka-tet je zde prostě proto, že je ho zapotřebí. Je samo sobě důvodem.

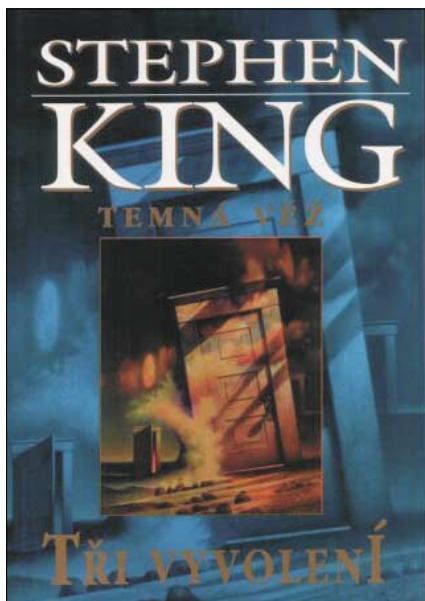
Roland na své pouti k Věži vytvořil nejedno ka-tet (nejvíce se dozvíme o tom vůbec prvním, o němž vypráví *Čaroděj a sklo*), a i když jsou jeho předešlí společníci a společnice dlouho po smrti a ka-tet je zlomeno, nedá se říci, že by nadále neexistovalo. Pro Rolanda v Eddiemu ožívá jeho dávný přítel Cut-herbert, ale i jeho láska s „dívkou v okně“. Stále si pamatuje jejich jména, všechna jejich jména, a je odhodlán je zazpívat, až konečně dorazí ke svému cíli.

To není žádný patos, pouze naléhavé vyjádření Kingovy víry, že láska je to nejdůležitější, co člověk má, a její tragédie a slávu naplno pochopíme pouze díky křehkosti naší paměti. Dokud si pamatujeme, vdechujeme i mrtvým věcem život. Ne nadarmo je paměť a její probouzení (či naopak spánek) jedním z klíčových motivů v dílech jako je *To* nebo *Tělo*.

A ne nadarmo se v těchto a ve spoustě dalších objevují motivy mezilidských pout navzdory času a prostoru – pozitivních, i veskrze tragických, vždy však reálnějších než jakékoliv okovy z železa (viz např. *Poslední příčka žebříku*). V *Temné věži* se tento výrazný motiv, tvořící často pouze pozadí Kingovým příběhům, exponuje do role jednoho z klíčových témat.

Pistolnické ka-tet, které se utvoří právě ve *Třech vyvolených*, je pak i díky rovněž již zmíněnému symbolickému jazyku prostředkem vzájemné podpory pro své členy, ale také spojníkem světa mrtvých a živých, minulosti a budoucnosti. Zároveň se díky připomínkám svých starších verzí (opět viz *Čaroděj a sklo*) stává určitým archetypem. Věčně napodobovaným a osudem vyžadovaným vzorcem (což se mimochodem promítne i do samotného závěru celé ságy a jejího zakončení).

V sérii se však osudově neproplétají pouze osudy hrdinů. *Temná věž* je svorníkem, který drží na svém místě celé jsoucnost, celý vesmír, všechny světy... V *Pistolníkovi* říká chlapec Jake, těsně před svou druhou smrtí (ta první pro něj znamená

Stanisław Lem: Invaze

Polský spisovatel Stanisław Lem je jedním z neoriginálnějších autorů literatury science fiction a spekulativní prózy vůbec. Dodnes jsou vysoce ceněny jeho povídky z přelomu 50. a 60. let, mimo jiné *Lymphaterův vzorec*, *Přítel*, *Krysa v labyrintu* či *Kladivo*, které v zárodečné podobě obsahují všechna základní témata jeho tvorby, jež autor dále rozpracovával ve svých románech *Solaris*, *Nepřemožitelný* či *Planeta Eden*. Znalec polské sci-fi Pavel Weigel shromáždil tyto nejlepší povídky (nezařazené do žádných cyklů) do jediného sborníku, a čtenáři si tak mohou vychutnat opravdovou originalitu St. Lema. K výboru je připojena *Lemova stať Můj život*, která vychází v češtině poprvé a osvětluje některá nečekaná východiska autorovy tvorby. *Stanisław Lem: Invaze*, Albatros 2010, obálka Daniel Špaček, Milan Malík, 272 stran, 259 Kč.

LEM
INV
AZE

la nedobrovolnou vstupenku do Rolandova příběhu): „Tak jdi, jsou jiné světy, než je tento.“

Není proto žádným překvapením, že ve *Třech vyvolených* otvírá Roland troje dveře vedoucí mezi svůj a náš svět, z něhož si přivede své budoucí společníky. Do našeho světa pak opakovaně zavítá i v posledních dílech série. Ovšem navštíví i jiné. Tuto problematiku rozebereme ještě později a podrobněji, ale je třeba připomenout, že svět je někdy synonymem pro příběh. Případně: příběh může být symbolem pro svět. Pamatujme na to, až se Roland bude procházet světem, kterým se přehnalá superchřípka ze *Svědectví*, nebo když bude vzpomínat na dva chlapce pátrající po démonickém Flaggovi.

Rolandův i náš svět se vzájemně ovlivňují, existují mezi nimi vazby – a zdaleka se nejedná pouze o mytologii, folklór a zlomky písniček. Jejich vztah je někde na pomezí dialogu a zrcadla. Rolandův svět se samozřejmě hnul, náš nikoliv. Rolandův oplývá magií a zbytky technologií, ten náš se tváří, že v magii nevěří. Je však mezi nimi možné procházet a činy v jednom světě mohou ovlivnit osud toho druhého. Temná věž je totiž nad světy, ale zároveň uvnitř každého z nich. V jediné růži na opuštěném staveništi. V stéble trávy kdesi na konci světa. Vytváří vlastní ka-tet, které je pouze tak silné, jak je silný nejslabší článek.

Tři vyvolení toto propojení rozpracovávají pomocí jednoduché techniky. Roland, poté, co konečně dohonil muže v černém, kráčí podél pobřeží neznámého moře a cestou otvírá troje dveře. Opravdové dveře, stojící na pusté pláži, nedaleko příboje a podivných humříků monster vylézajících s každým soumrakem, ve světě jakoby bez lidí, ale vedoucích do rušného New Yorku, do světa lidmi přeplněného.

Jejich obraz je sám o sobě velkou výzvou naší imaginaci. Stejně jako Roland nevíme, jak fungují, i když pochopíme určitá pravidla „přenášení“ věcí a lidí, ale kdo je za ně zodpovědný, je to past nebo podpora? Jediná jistota je, že jsou. Věž si to žádá. Ka... „povinnost nebo osud nebo obecně místo, kam musíš jít.“ (*Tři vyvolení*, s. 187)

Roland musí jít do našeho světa a „dveře“ jsou tím nejelegantnějším řešením. Jako by svým čtenářům dával autor znát, zač je toho teorie uměleckého znaku a hesla „v jednoduchosti je síla“. Ovšem na způsobu, jakým s tímto motivem dále pracuje, není jednoduchého nic. Ani zdaleka je nevyužívá pouze k tomu, aby Rolandův svět zaplnil novými postavami. Celá kniha se totiž zaobírá dualitou, dvojakostí, propojeností něčeho normálního a nenormálního.

V prvé řadě je to svět magie a svět techniky. V druhé jsou to problémy jednotlivých postav. Roland trpí otravou krve a ce-

lou knihu se pohybuje mezi zdravím a nebezpečím smrti, mezi jasným rozumem a deliriem. Eddie je feťák, který se musí zbavit svého návyku, který však není pouze na heroin, ale také na vlastního bratra, „velkého mudrce a zasloužilého feťáka“ Henryho. Odetta Holmesová je pak ukázková schizofrenička a do poslední chvíle není jisté, která její stránka získá navrch. Jack Mort je lidská zrůda: navenek prostý cílevědomý úředník, uvnitř vrah a sadista.

Dveře, které Roland otvírá, nevedou pouze do našeho světa, ale přímo do mysli těchto postav a Roland může nejen pozorovat, ale i řídit. Jako by hrál roli silného podvědomí či na pu-dech a instinktech nezávislé vůle (případně podle nutnosti obojího). *Tři vyvolení* se stávají procházkou na pomezí reality (náš svět a jeho postavy) a snu (Roland a jeho svět), konkrétního a symbolu.

Tato dualita se projevuje ještě v jedné skutečnosti, která je na celé knize tím nejdůležitějším. *Tři vyvolení* jsou totiž dokončením *Pistolníka* nejen po dějové stránce. První kniha byla Kingovým pokusem o báseň, plnou symbolů, metafor a nedořečeností. Můžeme říct, že v ní autor hledal jazyk Rolandova světa a také jej našel. *Temná věž* však nemůže disponovat pouze jazykem jednoho světa.

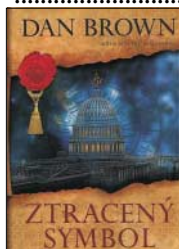
Exkurze do našeho světa a příchod postav, jako je Eddie znamenají, že King hledá způsob, jak do pistolníkovy příběhu dostat jazyk našeho světa. Z tohoto hlediska jsou *Tři vyvolení* mnohem čitelnější knihou než *Pistolník*. Eddieho cesta se zásilkou drog, střet s mafiánem Balazarem, ovládnutí Jacka Morta, retrospektivy Odetty Holmesové – to je typický King, jak jsme na něj zvyklí.

Ovšem v každém okamžiku je přítomen i Roland vnášející do našeho světa prvky toho svého. Kontaminace je nejprve pozvolná, jedná se pouze o přípravu, ale již v *Pustinách* dojde k naprosté symbióze a stejně jako se Odetta/Detta přerodí v Susanah, přemění se i jazyk pistolníkovy a našeho světa v jeden mocný jazyk *Temné věže*. Ten bude ještě částečně obohacen ve „vzpomínce“ *Čaroděj a sklo*, ale pouze v rovině obrátů a slovní zásoby, nikoliv způsobů, jak vyprávět a komunikovat se čtenářem.

Tři vyvolení jsou tedy knihou, kde se utváří ka-tet hrdinů, kde se propracovává koncept propojených světů, ale především se ustavuje základ, na jehož základě se King dopracuje k vyprávění, které zachová symboličnost a poezii *Pistolníka*, ale zároveň umožní i prozaické vyprávění, na jaké jsme u něj zvyklí, a vytvoří tak z *Temné věže* stylově nejpozoruhodnější autorovo dílo.

Příště: Pustiny. Temná věž: průsečík žánrů a vyprávěcích strategií

Boris Hokr/FantasyPlanet

Dan Brown: Ztracený symbol

Nový román Dana Browna líčí dvanáct hodin života Roberta Langdona, během nichž pátrá po legendárních zednářských pokladech. Tentokrát neopustí domácí půdu a po svých předchozích šetřeních v Evropě (Řím, Vatikán, Paříž a Londýn) se prvně zaplete do dešifrovací honičky na území USA, a to přímo v jeho hlavním městě Washingtonu D.C. K řešení záhady je vyzván hrůzostrašným předmětem ležícím na zemi v Kapitulu, ukazujícím na nástropní fresku s obrazem George Washingtona. Není náhodou, že prezident Washington položil roku 1793 základní kámen Kapitulu se zednářským kladívkem a zednářskou lžící v ruce.

Dan Brown: Ztracený symbol, Argo 2009, obálka A. Tejnická, M. Marková a D. Petřů 460 stran, 398 Kč

Na velikosti záleží

Útlá knížečka snad největšího žijícího odborníka na hlenky Johna Tylera Bonnera jako by sama byla nejlepší ilustrací svého titulu. Dalo by se o ní říci něco podobného jako o řídké/husté deltě Mississippi. Příliš tenká, aby mohla být naučnou knihou, příliš tlustá, aby mohla být ignorována.

Obsah je na tom poněkud lépe, ale i zde se ve mně sváří dva přístupy. Za prvé, kniha upomíná na občas zanedbávanou nesnadnost prostého zvětšování. Již Galileo Galilei si všiml, že zatímco objem roste se třetí mocninou, pevnost roste s pouhou druhou mocninou. Platí to všude, stejně jako velké mosty i velká zvířata musíme stavět jinak. Viz též: žádný strom neroste do nebe. Koncem úvodu si Bonner vytyčil vyloužit pět pravidel závislosti síly, vzdálenosti od povrchu, dělby práce, rychlosti biologických funkcí a početnosti na velikosti.

To se mu povedlo, avšak velikost jako taková je natolik vágní pojem, že občas, v případě složitosti zejména, se pohybuje na hraně dedukcí z pseudosouvislosti. Nejsem si totiž jist, že třeba bříza trpasličí, která sahá člověku po kotníky, obsahuje méně druhů buněk než bříza, dejme tomu, bělokora, o sekvoji nemluvě. Graf na straně 86 autorovi prostě jen tak neprominu, protože je dobrým příkladem tak leda k Churchillovu výroku o lži, sprostě lži a statistice. Toporné hledání ilustrací (nebo jejich srovnávání do linie příběhu knihy) se promítá i do spádu knihy a sloh se stává školometským. Příklad z Gulliverových cest, ke kterým nemám nijaký vztah, mne nezabavily.

Je to podivné, autor našel velké množství zajímavých faktů i netriviálních důsledků velikosti. Příklad muže plavajícího v kapalné viskozitě vlastního spermatu mě bude děsit dlouho a patrně až do smrti budu vyhledávat spíše turbulentní proudění. Mnohé velikostní záležitosti jsou výrazné pouze v jistém rozsahu a při prodloužení na všechny řády velikosti se původní záměr vytrácí. To je zřejmě kámen úrazu úhelného kamene kni-

hy. Jak již bylo napsáno: John Tyler Bonner je největší žijící specialista na hlenky. Studuje je od poloviny dvacátého století a mimo jiné prokázal, že jejich mnohobuněčná součinnost se vytváří pomocí chemotaxe. Právě zde, na pomezí světa jednobuněčného a mnohobuněčného, je pole v naší naučné literatuře neorané a dostatečně divoké. Právě kapitoly o hlenkách a koloniích řas se čtou nejlépe. Zde ovšem v roli umrtvovače nastoupil překladatel a nepřeložil paramécia a volvoxy, tedy trepy a (kolonie) váleče. Asi nechodil na střední školu nebo se v rámci ochrany zvířat nedíval pod mikroskopem na trepy ze senného nálevu, ale na dějiny feministického hnutí.

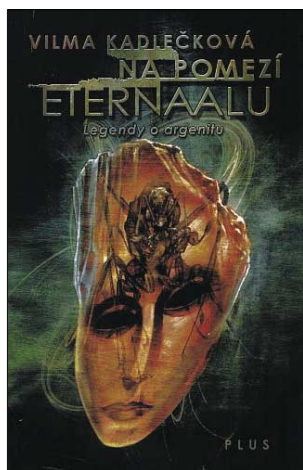
K tabulce na straně 92 chybí citovaná literatura. Dobře, uznávám, že normální čtenář si nebude hledat článek, podle kterého je červ průměrně 30 červích délek daleko od dalšího červa, aby to srovnal s jiným článkem ukazujícím podobnou vzdálenost měřenou v ptačích délkách mezi ptáky. Jsou to chlupy, ale opět na důležitém místě. Podobnou závislost navrhuje Bonner také pro rychlost biochemických reakcí (v zásadě rychlost života).

Marně jsem čekal, že se v knize, která na dobré polovině hledá a nachází závislost $x^{3/2}$ objeví slovo fraktál nebo alespoň mocninná závislost. Škoda, mohlo to být hezké nakročení k obecné teorii velikosti od elementárních částic po galaxie, která je takto poněkud nastřelená a bez souvislosti.

Vzdor kverulantskému vyznění bych nerad, aby si čtenář odnesl dojem, že kniha je podprůměrná. Není, vstupuje do témat, která se často v populární literatuře nevidí, a přináší elegantní styl uvažování bez zbytečné laskavosti, místy pravda až příliš suchý. Doufejme proto, že kniha naleznе sdostatek čtenářů, aby se v českém překladu objevila i nová Bonnerova kniha, která je celá o hlenkách.

Vydala Mladá fronta v roce 2008. Psáno pro Interkom.

Jarek Kopeček

Vilma Kadlečková: Na pomezí Eternaalu

Argenit. Pozůstatek dávných netechnických civilizací. Zdroj psychotronické energie, nástroj moci, brána poznání – a pro někoho smrt. Na hranicích vesmírné říše Eternaal pátrají po krys-talech argenitu tři dobrodruzi. Trosečník z pozemské generační lodi se snaží o návrat. Na zničené planetě vzdoruje vesmírným dobyvatelům poslední král. Velekněžka mimozemské Círky čelí intrikám kosmických Lodí... zatímco v hlubinách skal na planetě chladného rudého slunce se probouzí prastará bytost...

Reedice šesti příběhů o argenitu, které vznikaly postupně v posledních dvaceti letech, zavede čtenáře do blízké i vzdálené budoucnosti v blízkém i vzdáleném vesmíru.

Vilma Kadlečková (1971) si ponechává status originální a nepředvídatelné autorky české fantastiky a každá její nová kniha na čtenáře zapůsobí něčím nečekaným. Vedle románu Na pomezí Eternaalu tak překvapila propracovanou vizí fiktivního světa s vlastním slovníkem a dějinami v románech Meče Lorgan (1993) a Stavitel věží (1994), stejně tak jako v povídkové sbírce Jednou bude tma (1991) a v novele „O snovačce a přemyslovi“ (antologie Imperium Bohemorum, Albatros 2007) či „Lunapark Luna“ (Hvězdy české sci-fi, Argo 2010).

V. Kadlečková: Na pomezí Eternaalu, Plus 2010, obálka T. Kučerovský, 260 stran, 259 Kč.

Civilizační šok: Vyprávění pojaté jako příručka pro potenciální emigranty

Část dvacátá pátá: Američti lazaři

Před lety jsme potkali v Bostonu Lubora, očního chirurga z Prahy. Byl v Americe na praxi a svěřil se nám, že mu prestižní americká nemocnice příliš neimponuje. Jednou přišla na vyšetření pacientka, které neustále kanuly slzy. Koukl se na ni a po pěti minutách ji vypakovali z ordinace s předpisem. Na umělé slzy.

“Proč jí dáváte kapky? Nebylo by lepší přijít na to, co jí dráždí?” ptal se amerického kolegy. Lékař odběhl pro radu za primářem oddělení a vrátil se se slovy: “Šéf kapky schvaluje.”

Až budete na stáži nebo na dovolené v USA, zadřete si za nehet třísku a budete ji potřebovat dezinfikovat, možná vás americké lékařství překvapí. Cenou a (ne)kvalitou. Dejte si na to bacha a kupte si dobrou pojistku.

Z vlastní zkušenosti vím, že současné americké zdravotnictví není moc příjemné. Doktoři mají na pacienta deset minut a bez diagnózy do vás ládují pilule lopatou. Vyspělá farmaka přece pomůžou každému. Je to jako ve starém vtípku: Pacient přijde k psychologovi a stěžuje si: “Pane doktore, poslední dobou mám pocit, že mě nikdo neposlouchá.” Muž v bílém plášti zvedne hlavu a zavolá: “Další, prosím!”

Nevím, jak si v porovnání vede současné české zdravotnictví, ale iluze si nedělám. I Lubor, poté co se vrátil z Ameriky, opověřil oční chirurgii na hřebík a stal se divadelním režisérem.

Než jsem šel na vysokou školu, volil jsem mezi medicinou a chemií. Jenže nemocnice mají zvláštní zápach, depresivní atmosféru a pracovat s lidmi (doslovně) mi nikdy nesedělo. Skončil jsem u chemie a po absolvování VŠCHT jsem nastoupil do laboratoře na První lékařské klinice v Praze. Tak jsem okusil zdravotnictví z první ruky. Byla doba popřevratová (1992-1996), plná nečekaných zvrátů a tápání. Jestli vám vynechává paměť, připomenu: Založení Všeobecné zdravotní pojišťovny (1992), založení České republiky (1993), první stávkový zdravotník (1993-nekonečno), založení Hornické pojišťovny (1992), založení dalších desítek pojišťoven (1993-nekonečno), kolaps Hornické pojišťovny (1996), kolaps zbylých desítek pojišťoven. VZP to má každou chvíli nahnuté, ale zkolabovat nemůže, protože do ní pravidelně přilévá prostředky její vlastník, český stát, a tomu je dáváme my, jeho občané, zatímco nadáváme na doktory, kvalitu zdravotnictví, VZP a český stát.

Tuším, že od roku 1996, kdy jsem odešel do Ameriky, se postsocialistické zdravotnictví hodně změnilo. Nebo ne? Vlast-

ně si nejsem jistý. Chvilí jsou příplatky, pak trochu jsou a trochu nejsou, a pak nám ČSSD slíbují, že až ji zvolíme, budou zrušeny a zdravotnictví bude zadarmo, jako vždycky bylo a musí být. Jenže neřikají, kdo to zadarmo zaplatí.

Hlavní zdroj peněz na zdravotnictví jsou daně občanů. Ze státní pokladny je pošlou do VZP a přes nemocnice putují zpět k pacientům ve formě lékařské péče. Penězotok je tak neviditelný, že ho nevnímáme, i když je široký jako Nil. Díky té neviditelnosti je naše zdravotnictví skutečně zadarmo. Až na to, že spolyká naše zdravotní pojištění (daně) včetně druhé půlky, kterou stát vybírá od zaměstnavatelů za každého zaměstnance. A pořád je to málo.

Na základě volebních preferencí se zdá, že Češi jsou po dvou dekáдах plíživého nástupu kapitalismu přesvědčeni, že nastal čas pro jeho plíživý ústup. Dávají ČSSD za pravdu, že zdravotnictví nic nestojí. Přesto po něm požadují světové výkony a brblají nad výsledkem. Naše přesvědčení, že platit u lékaře třicet korun za návštěvu je zločin, se z pohledu přes oceán zdá přehnané. Přesto rozčarování z poplatku zřejmě vynese zpátky do vlády tandem Paroubek – Rath. Nebude

to nakonec tak, že jsme jako zákazníci se současným českým zdravotnictvím spokojeni a přejeme si ho zachovat? Třeba má české zdravotnictví fakticky něco do sebe. Jestli se mnou neoushlasíte a myslíte si, že v Americe to musí být lepší, tak si probereme zámožskou alternativu.

Dokud jsem byl mladý, zdravý a bezdětný, americké zdravotnictví mi vyhovovalo. Nepřišel jsem s ním do styku a byly to zlaté časy. S postupujícími léty a přibývajícím dětním se s pohotovostí nakonec seznámí každý. V naší nemocnici v Milfordu je na ER (čti Í-ÁR, emergency room = pohotovost) čekárna plná lidí v každou denní i noční hodinu. Někteří sténají, někteří krvácejí a někteří jen ochable leží na židli a nejeví známky života. Jasně, když přivezou bouračku nebo někoho v ohrožení života, dějí se věci jako v americkém seriálu. Jenže jestli jste při vědomí a více-méně držíte formu a tělní tekutiny, budete čekat. Obrňte se trpělivostí, je to na celé hodiny.

Čekání vám zpříjemní personál, který použije všechny dostupné chvaty, aby z vás i přes šok a ukrutné bolesti vymánil kartu pojištěnce a další údaje pro nemocniční databázi. Jsou slušní, omlouvají se, ale zůstávají neústupní. Lékář vás nevidí, dokud to všechno nenadatluží do počítače. Nerad vzpomínám na chvíle, kdy se moje žena svíjela v bolestech a nic se nedělo. Nikdo se nevzrušoval, nikdo nezměřil základní životní údaje. Přijali nás až po delší době, jenže protože se jednalo

o gynekologické potíže, nemohli jsme dostat pouhý výklenek s paravanem na chodbě a čekali jsme dál na volný pokoj. Nakonec se nás ujal starý pán a dokončil, co příroda sama nezvládla. Tak jsme přišli ve třetím měsíci o nenarozené dítě. Po zákroku se k nám starý lékař vrátil a prozradil nám, že je knězem jistého řádu a nosí s sebou svěcenou vodu. Řekl nám, abychom neměli starost, že největší kus tkáně, který vyjmul, pro klid naší duše pokřtil. Celý zážitek byl naprosto absurdní, ale byli jsme mu za to vděční. Byl to jediný člověk, který v mašinerii okoralých lékařů a sester projevil profesní zručnost, empatii a neobyčejnou starost.

Celé anabázi se dalo předejít, kdyby se náš gynekolog, který při prvních příznacích o den dříve konstatoval počínající potrat, snažil trochu víc a Renatu prohlédl nebo ji poslal na vyšetření. Jenže jsme v Americe a výkony se šetří, protože jsou drahé.

Podobný zážitek nám vyprávěl kamarád, který měl za pobytu v Americe pojištění pouze od VZP a chodil místo k lékařům pouze na pohotovost. Mass General Hospital nevypadal tak naleštěně jako v lékařských seriálech. V temné chodbě krváceli černoši, a když některý upadnul do bezvědomí, Marek musel běhat spášit nějakou pomoc, protože personál to nevzrušovalo.

V roce 1986 ještě za Reagana přijali zákon, takzvaný Consolidated Omnibus Budget Reconciliation Act (COBRA), podle kterého musejí pohotovosti přijmout pacienty, pokud jsou v ohrožení života, mají vážné zdravotní problémy nebo třeba rodí. Vrtá mi hlavou, jak to chodilo do té doby. Nemocnice nechaly pacienty zdechnout na schodech? Problém s uvedeným zákonem je, že zhruba 50 milionů Američanů se nezmůže na zdravotní pojištění. Tím pádem nemohou jít k lékařům, protože by se nedoplatili. Když mi dojdou účty od pojišťovny za rentgeny a laboratorní výsledky, jedná se o částky ve stovkách dolarů za položku (ze kterých já připlácím jen část, protože jsem pojištěný). Drobný ambulantní zákrok a hovoříme o tisících. Tím pádem chodí nepojištění lidé k lékařům, jen když je to opravdu nezbytné, a protože nemají obvodáka, chodí na pohotovost. Tam se z nich pokusí vymámit číslo pojistky, ale když neuspějí, nemohou je odmítnout. Tak nemocnice prodělávají peníze.

Ze statistik vyplývá, že se v Americe rodí matkám ilegálních přistěhovalců (kteří pochopitelně nemají drahou pojistku) asi 300 000 dětí ročně. Hádejte, kde se porody odehrávají. V Kalifornii, kde mají nejvíce ilegálů z Mexika, se propadají pohotovosti do takových dluhů, že propouští lékaře i sestry a bankrotují. Jestli vám dělá stejně jako mně potíže pochopit, jak je to možné, uvědomte si, že zdravotní péče je v Americe byznys. Kdo prodělává, jde od válu. Tak to funguje, i když jde o tak nezbytnou službu, jako jsou nemocnice. Pro nás nepředstavitelné, v Kalifornii realita.

Statistiky uvádějí, že v průměru 55% výkonů na pohotovosti pacienti neuhradí. Nemají z čeho. Díky už zmíněné COBRĚ se na ER pacientů nemohou zbavit, pokud sám nemocný nepodepíše souhlas s propuštěním nebo převozem. Jak pohotovosti krachují a síť se tenčí, je tam stále větší nával. Právě kvůli finančním potížím jsou taková rasová ohledně karty pojištěnce. Počítejte s tím, že až na dovolené spadnete do Grand Canyonu, můžete cedit krev jak chcete, ale pokud budete při

vědomí, pokusí se z vás vymámit údaje o pojištění. Ještě na vozíku s kapačkami cestou na sál se budou ptát znovu a znovu. Až ztratíte vědomí a začnou vás rozřezávat, možná najdou v zadní kapse kartu VZP. Pokud bude díky krevním skvrnám číslo pojištěnce nečitelné, anesteziolog vás probudí třeba uprostřed operace a bude chtít číslo na zahraniční odbor Všeobecné zdravotní pojišťovny.

Tohle je jedna tvář amerického zdravotnictví. Pojdme si však prohlédnout i další kousky puzzle (americky se to nečeče puclé, nýbrž phazli), které dělají z amerického zdravotnictví vražednou mašinerii. Když jsem byl dítě, dojížděl k nám na vesnici do Třebovic ordinovat doktor Melnik. Byl to pán zvědavý jako Rákosníček. O každém pacientovi věděl své a stále se zajímal. Znal všechny lidi jménem, věděl, kdo s kým spí, kdo koho nenávidí, kdo je podrazák a s kým se dá mluvit. Ale také věděl, na co uměli vaši rodiče a prarodiče, naše nemoci od útlého dětství, takže měl v hlavě celou rodinou anamnézu. Měl pověst dobrého doktora, i když léčil všechno penicilínem, jak bylo v sedmdesátých letech zvykem.

Po čtrnácti letech pátrání jsem právě v Americe našel prvního podobného lékaře. Zajímá se o mé nemoci, odkud jsem a taky o drby. Do té doby žádný americký lékař neprojevil nejmenší zájem. Prášky mi předepisovali bleskově, přes blackberry (ostružinu) posílali receptis do lékárny (no, je to spíš obchod se smíšeným zbožím, kde vám navíc prodají i pilule) a moje nemoci přetrvávaly. Měl jsem pocit, že nedočkavě poposedávají a touží zavolat: „Další, prosím!“

Po prvním dítěti jsme chtěli další, dvě těhotenství však skončila spontánním potratem. Začali jsme být nervózní, ale gynekoložka ne. Tvrdila, že podle statistik máme pořád velkou šanci na další dítě. Pátrat po tom, co může být špatně, nehodlala, přestože jsme byli dobře pojištěni a byli jsme ochotni za výkony připlatit. Její přístup hovořil jasně. Jestli chcete pomoc, hledejte ji u někoho jiného.

Od našich kamarádek rodičích po třicítce víme, jaká je v Česku péče o budoucí matky. Možná je to proto, že jsme vymírající národ, ale v tomhle směru je zdravotní péče rozhodně lepší než v Americe. V Massachusetts si na rizikové těhotenství nehrají. Buď to vyjde, nebo ne. Moje kolegyně krvácela první čtyři měsíce, a přesto chodila do práce. Americké matky běžně pracují až do porodu, protože mají pouhých osm týdnů placené mateřské a dva týdny neplaceného volna navíc. To je všechno. Kdo by si bral volno pár dní před porodem, když mu to ukrojí z krátkého času, který může zůstat doma s novorozencem? I moje žena chodila do práce, dokud neslehla. Mimochodem, tyhle podmínky patří do standardního balíku zaměstnaneckých výhod. Pokud nejste zaměstnaní, tak nemáte nárok vůbec na nic. Chtěli byste snad od státu mateřskou dovolenou? Spadli jste z višně? Proč by vám platili za nic?

Vzpomínám si, že s prvním synem jsme prošli těhotenstvím jen se dvěma ultrazvuky. Druhý syn se na obrazovce proskotal čil třikrát, přestože Renatě bylo přes pětatřicet a měla předchozí potíže. S výkony se u gynekologa nemrhá.

Přes tuhle šetrnost vydávají USA v přepočtu na pacienta nejvíce peněz na světě, 7290 dolarů na hlavu za rok. Pro porov-

nání, Švýcarsko 4417, Kanada 3895, Francie 3601, Německo 3588, Španělsko 2671 a Česko jen 1626 dolarů (údaje za rok 2009). Když to vezmeme na procenta hrubého národního produktu, je to USA 16%, Švýcarsko 10,8 %, Kanada 10,1 %, Francie 11 %, Německo 10,4 %, Španělsko 8,5 % Řecko 9,6 % a Česko 6,7% (údaje za rok 2008).

Přes všechny výdaje Spojené státy nepatří mezi země s nejzdravější populací či nejnižší kojenickou úmrtností, ani se Amíci nedoživají nejvyššího průměrného věku. Jak to, že ve výdajích USA tak ostře vyčnívají, když v ukazatelích se drží na chvostu vyspělých zemí? Já si myslím, že jedna z příčin je dráha a motivace lékařů.

Nechal jsem si dělat korunku od zubaře na pohotovosti a ten mi vyprávěl, jak se šel zapsat na prestižní školu do Kalifornie. Předtím už pár let pracoval a ušetřil si čtyřicet tisíc dolarů. U matrikulace mu řekli, ať jim dá všechno, co má, a za půl roku bude klopat znovu, dalších čtyřicet na nový semestr. Sevřel se mu žaludek, ale co mohl dělat. Celou dobu si při škole přivydělával, jak mohl, a přece skončil s tři sta tisíci dolarů dluhů. Splácí to dodnes.

Nechci vás mást, lékař je v Americe prestižní povolání a daří se tím vydělat prachy. Jenže nejdřív investujete do studií, projdete si drsným kolečkem a roky atestací (residency) a úplně vyždímaní skončíte v pětadvaceti až třiceti jako začínající lékař. Nastoupíte někam do ponuré budovy, začnete pracovat pro skupinu soukromých praktiků na předměstí nebo nastoupíte do nevzhledné nemocnice ve městě. Po pěti letech si našetříte, vezmete si novou půjčku a uděláte se pro sebe. Vlastní praxe se rozjíždí pomalu, ale za pár let to začíná sypat. Jenže dluhů je hodně, a tak se musíte otáčet. Naberete hodně pacientů, na návštěvu máte deset minut, nepamätujete si svoje zákazníky ani po ksichtu, ani po jméně. Když to jde dobře, po čtyřicítce můžete mít dluhy splacené. Jenže jste si koupili dům a pořídili druhou manželku, takže máte nové dluhy. Kolem padesátky chce každý americký doktor zvolnit. Praxe sype, a přestože jsou právě odborně na vrcholu, nemusejí a nechtějí chodit do práce častěji než dvakrát-třikrát týdně. Syndrom vyhoření je strašná věc a hrát golf je zábavnější. Po pětapadesátce si komerčně úspěšní lékaři nechají jen půldenní ordinaci dvakrát týdně a všechny zkušenosti a znalosti, které pracně získali, zapomenou. Z hlediska pacientů a společnosti je to naprostá ztráta.

Další částí amerického zdravotnictví, která pacientům pije peníze jako upíři, jsou pojišťovny. I ty jsou mlejnek na peníze, i ony chtějí vydělat. Proto se pojišťovny snaží omezovat péči, odmítají drahé léky, preferují generika, odmítají zákroky (s tím, že nejsou nezbytné), odmítají ultrazvuky pro těhotné ženy, odmítají hospitalizace a škrťí doktory i pacienty. Nám, kteří jsme zaměstnaní, je hej. Velcí zaměstnavatelé mají v balíku zaměstnaneckých výhod dobré pojištění, na které finančně přispívají. Většina zaměstnanců volí mírně dražší verzi z nabídky, protože si mohou sami volit lékaře, včetně těch odborných. Jestli šetříte a zaplatíte si nižší sazbu, můžete chodit jen k lékařům, kteří jsou v síti pojišťovny, a k odbornému lékaři máte přístup jen s doporučením "obvodáka". Pokud ten usoudí, že jste hypo-

chondři, tak ultrazvuk hrazený pojišťovnou nedostanete, i kdybyste se rozkrájeli. Nebo ho zaplatíte v nemocnici ze svého.

Jestli chcete vědět, jak zdravotní pojišťovny v Americe fungují, koukněte se na film Michaela Moora Sicko. Je místy naivní, místy nablblý, ale dojem zanechá. Zvláště v pasážích, kdy pojišťovny odmítají pojištění zákazníky, protože jsou nemocní a budou potřebovat péči, nebo když odmítají vyšetření svým pojištěncům i přesto, že některá z těch vyšetření by pacientům prodloužila život a zachovala zdraví. Představte si soudní systém s advokáty, kteří nevydělávají na tom, že jejich klient vyhraje, ale naopak když prohraje. Hádejte, kolikrát častěji v takovém soudním systému půjde sedět nevinný? A kolikrát si půjde nevinný sednout na elektrické křeslo? (Poznámka mimo mísu: Dnes se používá elektrika jen v deseti státech. V ostatních dávají oprátku, plyn, smrtící injekci nebo popravčí četu. Chtělo by se říct, že Amerika je země mnoha možností.)

Dalším kouskem zdravotnického puzzle jsou farmaceutické společnosti, které vyvíjejí léčiva a profitují z jejich vysoké ceny. Možná to nevíte, ale pacienti v USA platí za stejný lék několikanásobně víc než třeba v Kanadě nebo v Evropě. Zatímco evropské státy drží farmaceutické společnosti u huby a mají lepší vyjednávací pozici než jednotliví pacienti, v USA je svobodný trh a platíme bonusovou cenu. Farmaceutické společnosti mají svou lobby, která nedopustí, aby jim státy a federální vláda ukrajovaly ze zisku. Protože jsou nové léky kryté patenty, mají firmy určitou dobu monopol. Navíc se firmy slučují a kupují navzájem, takže velkých výrobců ubývá a záměrně nevyvíjejí léky na stejnou indikaci, aby si nekonkurovaly. Do zelní jim vlezle až po čtrnácti nebo sedmnácti letech patentové ochrany konkurence v podobě generických firem, které začnou prodávat okopírované přípravky levněji (z toho žije firma Zentiva).

Pokud máte smůlu a nemáte pojistku, platíte za léky plnou cenu. To jsou v případě těžkých nemocí stovky nebo tisíce dolarů měsíčně. Proto vznikla v posledních desetiletích pololegální síť dovozců léků z Kanady. Dřív jezdili do Kanady kurýři, kteří vozili z Toronta plné chladáky léků, překládali je podloudně na parkovištích a distribuovali potřebným za zlomek ceny běžné v USA. Tak nějak se dřív pašovali otroci z Jihu na Sever. Dnes si už můžete objednat léky po internetu i s pololegálním předpisem přímo z kanadské lékárny. Farmaceutická lobby se to snaží zarazit, ale rozdíl v ceně je tak zjevně bíjíci do očí, že lokální vlády chtějí tuhle podloudnou praxi zlegalizovat.

Na českém blogu jsem si přečetl reakci diváka na film Sicko. Pisatel měl slzy na krajíčku, když dostala americká pacientka (měla dýchací problémy poté, co pracovala týdný v popílku na "Ground zero" po atentátu na Dvojčata a pojišťovna jí odmítla pokrýt léčbu) v kubánské lékárně lék za pět centů, přestože v USA stojí 120 dolarů. Tuším, že šlo o mladšího diváka, kterého Sicko přesvědčil, že Amerika je hnusná a socialistické zdravotnictví je zázrak. Ti z nás, kteří si pamatují ČSSR, měli také slzy v očích. Ale slzy vzteku, jak pitomě Michael Moore naletěl nebo jak pitomě nás velký dokumentarista krmí propagandou. Nevšiml si snad při natáčení oslavy kubánského zdravotnictví, že lékárna má prázdné šuplíky a vypadá jak vy-

metená? Nedošlo mu snad, že Kuba kupuje léky za tržní cenu a rozdíl dotuje? A protože na to nemá valuty, její zdravotnictví skomírá, podobně jako to československé v osmdesátých letech. Kdo chtěl léky ze Západu, musel někoho podmáznout nebo je dostat pod pultem ze známosti. Nebo mu je poslali příbuzní, co žili za Železnou oponou. Jenže na socialistické poště mu balík z ciziny stejně vyrabovali.

Dvacet let je dlouhá doba a mladá generace bloggerů stejně jako Moore možná nechápu, že tým filmařů z USA byl na Kubě celou dobu pod dozorem tajné policie. Všechny jejich kontakty byly pochopitelně monitorovány, a protože se Fidelům Moorova propaganda hodila, tak dovolila kubánským hasičům, aby "spontánně" zorganizovali přehlídku k uctění svých amerických kolegů z devátého září. Nebo ji tajní zorganizovali sami. Kdo to kdy slyšel, aby se v totalitárním státě odehrála spontánní demonstrace k oslavě návštěvníků z USA?

Mooreův film o americkém zdravotnictví samozřejmě obsahuje pravdivé údaje. Jenže jsou vybrány a poskládány tak, aby se mu hodily do krámu, a jejich interpretace je cíleně posunutá. Neznalý divák to těžko postřehne, protože Moore je dobrý propagandista. Třeba ten detail, jak s nemocnými odplouvají na motorových člunech na Kubu. Následuje stříh, černá obrazovka a nápis, že kvůli americkému embargu nesmí prozradit, jak se na ostrov svobody dostali. Jak asi? Určitě ne po vodě, pobřežní hlídky (Cost Guard) by je zastavily hned na hranici kubánských vod. Protože USA nemá žádné legální letecké a lodní spojení s bojkotovaným komunistickým státem (až na pár pašeráků drog a lidí), je pravděpodobné, že letěli legálně z Kanady nebo Mexika. Konec záhady. Moore využil údajné hrozby zabavení filmu americkými úřady (kvůli porušení embarga) k propagaci vlastního díla.

Jaké je tedy americké zdravotnictví? Zastánci svobodného trhu a farmaceutická lobby tvrdí, že systém je v pořádku. Američané musejí z nějakého důvodu platit víc než všichni ostatní a je nesmysl regulovat trh. Zisky prý jdou na výzkum nových léků. Pojišťovny tvrdí, že omezovat výkony je jejich povinnost, aby se nemrhalo. A vydělávat na tom prachy není hyenismus. Doktoři tvrdí, že za svou tvrdou práci mají dostat zapláceno, a když je pacient s péčí nespokojený, může si svobodně zvolit jiného lékaře, který miluje golf. Vláda Spojených států tvrdí, že náklady na zdravotnictví jsou obrovské a kvůli stárnoucí populaci ještě vzrostou a přivedou zemi na buben. Proto je třeba zdravotnictví reformovat. Aktivisté tvrdí, že americké zdravotnictví je předraženo šlendrián, který má nedostatečné výsledky. Všichni mají svatou pravdu.

A co pacienti? Dokud jsou zdraví, je jim všechno jedno. Až onemocní, je na stížnosti pozdě. Ocitnou se v nevýhodné situaci drcení mlynáskými koly systému, který z nich lisuje prachy. Hodně prachů. Nejvíce na světě. Co nám zbývá? Někdo nakupuje léky v Kanadě, někdo si zaplatí špičkovou operaci za třetinu ceny v Indii, kde pro americkou klientelu vznikají celé kliniky. Kdo nemá peníze a pojištění, ten se modlí za zázrak a pak tiše skoná.

Žijeme v Massachusetts, v Nové Anglii, která je vyhlášena nejlepšími lékařskými školami a nemocnicemi. Kolem nás by měli být prvotřídní lékaři a nejlepší (nejdražší) zdravotní péče

na světě. Já ten pocit nemám. V Čechách stávkovali lékaři za zvýšení mezd s tím, že jejich platy jsou demotivující. Jestli tvrdíte, že nemotivovaní lékaři v Čechách stojí za prd, já kontruju, že motivovaní lékaři v Americe stojí za dva prdy (až na těch pár světových chirurgů, samozřejmě).

V létě jsme byli na prázdninách v Čechách. Dominik dostal horečku, měl oteklé uzliny a skončili jsme uprostřed svátků na pohotovosti. Zájem personálu, rychlost a kvalita vyšetření byly v Praze lepší než v Bostonu. Kluk byl za dva dny v pořádku. Jenže protože máme americké pojištění, nastaly komplikace. Nemocnice nevěděla, jak případ zpracovat, a nakonec nás osočili, že neplatíme. Po pár měsících jsme dostali za návštěvu a laboratorní testy na biochemii účet na 17 499 českých korun. Zaplatili jsme a získali za to česky psaný rozpis, se kterým si naše americká pojišťovna dodnes láme hlavu. Poučení první: Ani české zdravotnictví není zadarmo. Poučení druhé: americká pojišťovna, všeho schopná při vymáhání peněz, se s jejich vracením pojištěncům nepřetrhne.

Myslíte si, že americké zdravotnictví není tak bídné, jak ho líčím? Myslíte si, že mám bujnou fantazii, když tvrdím, že pojišťovny odmítají pojistit lidi? Třeba vám napoví výčet hlavních bodů Obamova plánu na zdravotní reformu:

- 1) Pojišťovny nebudou moci odmítnout pojistit člověka proto, že má rodinou historii chorob, třeba rakoviny prsu nebo srdečních chorob. (Dnes běžná praxe, nebo si musíte připlatit.)
- 2) Pojišťovny nebudou moci vyhodit pojištěnce v okamžiku, kdy se u něj projeví nemoc nákladná na léčení. (Zřejmě Moore tak úplně nekecá.)
- 3) Finanční spoluúčast bude limitována stropem, který zajistí, aby pacient v případě vážné nemoci nepřišel o všechno.
- 4) Pojišťovny budou muset hradit preventivní vyšetření (kolonoskopii, testy na vysoký tlak, gynekologický ultrazvuk).
- 5) Zákazníci budou moci volit mezi pojišťovnami. Vybudujeme trh s pojištěním. (Tohle zavání Hornickou pojišťovnou.)
- 6) Zavedeme nízkonákladové pojištění pro malé podniky a jednotlivce sebeživitele, kteří si dnes nemohou pojištění dovolit. Malé firmy budou povinně hradit zaměstnancům zdravotní pojištění. (To dnes není, což firmám zlevňuje provoz, ale jejich zaměstnanci si musejí platit drahou pojistku sami, nebo zůstávají nekrytí.)
- 7) Vznikne konkurenční státní pojišťovna, která nemusí vytvářet zisk. Ta bude tlačit ceny dolů a konkurovat soukromým pojišťovnám. Taky bude určena těm, kdo mají hluboko do kapsy. (Dnešních 50 milionů nepojištěných by mělo mít alespoň minimální krytí. Hezký nápad, ale kdo to zaplatí? Předpokládá se, že státní pojišťovna do zákona neprojde.)
- 8) Ustanovíme panel nezávislých expertů, kteří budou hlídat ceny léků, podvody a mrhání. (Už vidím, jak státní moloch hlídá marnotratnost líp než soukromníci.)

Se zdravotní reformou v USA to bude ještě veselé. Dobrá rada na závěr: Pokud chcete žít v Americe, buďte bohatí a zdraví. Opačná varianta je podstatně nepřijemnější než v Čechách. Tam máme alespoň VZP.

Martin Gilar

Patricia Briggsová: Měsíční píseň

„Tančí, když měsíc zpívá, a neplač nad problémy, které ještě nenastaly.“

Mercy je automechanička a také fae. Fae jsou bytosti, které my, lidé, známe z mýtů a legend a netušíme, že se skrývají mezi námi. Tedy netušíli jsme, dokud některé méně hrůzostrašné druhy veřejně nevystoupily. Ale nemáme ani nejmenší představu, kdo všechno se ještě skrývá ve stínech.

Mercy je kožoměneček, který se proměňuje v kojota a může tak učinit, kdykoliv se jí zachce. A má štěstí, že se nenarodila jako jiná fae, protože se svou tvrdohlavostí by nepřežila ve smečce vlkodlaků, neboť ti ještě nedospěli k rovnoprávnosti, a mezi upíry by se zřejmě také necítila jako doma. Navíc nepodléhá volání měsíce.

V Macovi, kterému podá pomocnou ruku, když se zatoulá k její autoopravně, pozná téměř hned mladého vlkodlaka, který ještě ani neprošel první transformací. Už se zdá, že bude vše v pořádku a přírůstek se ujme místní smečka v čele s alfa vlkem Adamem, když se věci poněkud zvrtnou. Mercy najde mrtvého Maca na prahu svého přívěsu a Adam je i se svou lidskou dcerou Jesse unesen. K Adamovi snad cítí něco jako opatrné přátelství, ale o dospívající Jesse má skutečný strach. Nezbyvá jí tedy nic jiného než najít spojení mezi vlkodlaky a začít pátrat po únoscích.

Víte, proč nejsou vlkodlaci tak oblíbení jako upíři? Protože s nimi většina autorů nakládá podobně jako s upíry, jen si je představuje primitivnější a chlupeatější. Není se co divit, že se taková sterilní monstra netěší moc velké oblibě.

A co udělala Patricia Briggsová? Vzala vlkodlaky a udělala z nich... vlkodlaky.

V Měsíční písni to nejsou divně zdeformovaní chlupáci, co se přicvakávají za úplíku k topení pouty, aby nezpůsobili masakr v parku.

Jsou to vlci a mají své smečky. Samotáři jsou považováni za nevyzpytatelné a nebezpečné, stejně jako v přírodě. Jen ten, kdo je schopen kooperovat a podřídit se alfé, je hoden svého života a ochrany smečky. Alfa má přirozenou autoritu, vyzařuje z něho moc. Dokáže ji tak zesílit a vyslat do okolí, že se prožene domem jako tlaková vlna, která dokonce i kojota uvrhne do pokušení lehnout si vůdci k nohám a olízet mu boty.

Tím, že autorka dodala vlkodlakům, kteří v oblibě zaostávali za upíry a dokonce i za zombi, skutečný rozměr, povýšila svou jinak poněkud tuctovou akční detektivku s monstry, kterých teď máme na pultech tolik, že bychom je mohli přehazovat vidlemi, na příjemné oddechové čtení, které přináší zase něco trošku nového. V jednoduchém textu, který se většinou odvíjí přesně v duchu těchto knih poněkud stereotypně, se najednou začínají objevovat i působivé pasáže, šité na míru těm, pro které se monstra stala fetišem.

Všichni se občas cítíme jako cizinci, vydědění, monstra. Kdo z nás se občas nechce přidat k vyti, které se nese úplíkovou nocí?

Jen jedna věc mi vrtá hlavou: Na co asi myslel Beethoven, když psal Měsíční sonátu?

Patricia Briggs: Měsíční píseň, první kniha série Mercedes Thompsonová. Fantom Print 2009, přeložila Kateřina Niklová, obálka Daniel Dos Santos, redakce Libor Marchlík, Jiří Pojolek, 288 stran, 249 Kč.

Lament

Paul Hoffman: Levá ruka Boží

Svatyně vykupitelů je bezútěšné místo – místo, kde není vítána naděje ani radost. Většina jejich obyvatel tam byla přivedena v raném dětství proti vlastní vůli, kterou snad kdysi měli. Teď trpně přežívají pod hrůzným režimem lordů vykupitelů, jejichž krutost a surovost má jediný cíl – službu ve jménu Oběšeného vykupitele.

A v jedné z těchto chodeb stojí chlapec, dívá se ven temným oknem a pozoruje nejnovější skupinku nešťastníků, kteří do tohoto pekla přibyli. Je mu snad patnáct let – jistě to neví ani on sám, ani nikdo jiný. Svě skutečné jméno už dávno zapomněl, teď mu však říká Cale. Ze svého předchozího života si na nic nevzpomíná a o tom budoucím nic neví...

Cale je jedním z tisíců chlapců, kterých se zmocnili fanatičtí a krutí vykupitelé a v naprosté izolaci je připravují na válku proti rouhačským antagonistům. S neobyčejně zmužilým, ale zároveň velmi uzavřeným čtrnáctiletým hochem má podle všeho zvláštní plány jeden z nejvlivnějších vykupitelů – lord vojevůdce Bosco. Jednoho večera Cale náhodou spatří lorda dohlázele Picarba, jak pitvá ještě živou dívku, a šokován jeho bestiálním počínáním jej zabije a zachrání jinou dívku jménem Riba.

Paul Hoffman: Levá ruka boží, knižní klub 2010, přeložil Pavel Medek, 416 stran, doporučená cena 349 Kč (299 Kč klubová)

Patricia Briggsová: Krevní pouto

Mercy Thompsonová dluží upírovi Stefanovi laskavost. Proto souhlasí, že ho doprovodí za novým hráčem ve městě. Stefan chce, aby mu nového vampýra prověřila pomocí zvláštních schopností kožoměnce. Ukáže se však, že tento krvesajec není jen tak obyčejný.

Filozofie druhých děl hlásá „víc“. Víc krve, humoru, mrtvých, lásky, temnoty... Zkrátka všeho. A také proto dvojky často selhávají. Naštěstí si můžeme hned říct, že taktika „víc“ slaví v případě Krevního pouta triumfální vítězství.

Samotný příběh nabízí svým čtenářům zpočátku větší porci nevřivého humoru než díl první, ale to se brzy změní a Mercyin svět zahalí temnota. Opravdová. Několik pasáží je dokonce tak sugestivních, že i dítěti 21. století, otupenému splatterem, přeběhne po zádech mráz. V ohrožení je všechno, co má Mercy ráda, a nejen to, ale také vztah lidské veřejnosti k fae. Upíři i vlkodlaci mohou děkovat bohům (ať už vyznávají kterékoliv), že automechanika není žádné ořezávátko.

Hrdinové Patricie Briggsové se začínají pěkně profilovat a čtenář si k nim začíná utvářet skutečné pouto krve. Už to nejsou jen náhodní známí z Měsíční písně. Začínáme je vnímat jako dýchající entity s jejich slabostmi i chybami. Už to může být ve fantastické literatuře výhra. Ale autorce se podařilo něco víc – skutečně upoutat. Nevzpomenou si, kdy se mi naposledy dostal do rukou druhý díl, který by byl tak výrazně lepší než první. Na druhou stranu to s sebou nese pochopitelně i obtíže. Laťka je teď nastavena dost vysoko a já jsem zvědavá, jak obstojí díl třetí.

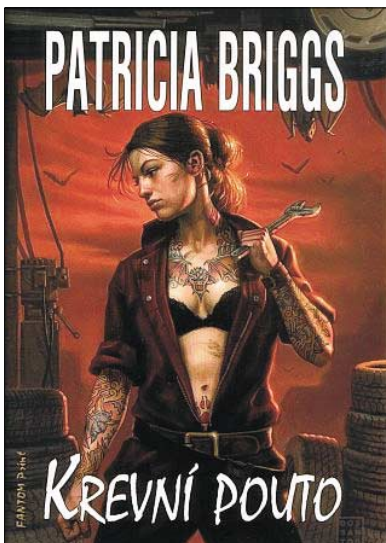
Ale nepředbíhejme. Soukromý život ústředních monster, který Patricia Briggsová minule jen lehce nakousla, se nám začíná velkoryse otvírat, a my máme příležitost porozumět i mi-

Dopisy čtenářů

Fantom Print má problémy s tím, že jeho překladatelé vše nestačí (na svých stránkách (http://www.fantomprint.cz/otazky_a_odpovedi)) píše „... ale největší brzdou jsou překladatelé sci-fi. V současné době máme prakticky jediného a ten letos s bídou zvládne dvě knihy.

Takže pokud víte o někom, případně se sami cítíte na překlad sci-fi, tak se nám ozvěte!“, takže shání nové překladatele pro překlad MSF (tedy military science fiction) a akční SF. Oboje žánry, které mám velice rád. Měl bych tedy radost, pokud by šlo zveřejnit v Interkomu nějakou výzvu, aby se přihlásil (na fantom@fantomprint.cz) někdo, kdo chce pro toto nakladatelství pracovat.

PB

lostnému dilematu, které Mercy cítí. A světe div se – působí příliš autenticky na to, aby bylo banální. A vůbec nevdá, že jsou ve hře dva vlkodlaci a možná i jeden upír. Aby však nedošlo k mýlce – Krevní pouto není žádný sladák a toto milostné dilema zabírá sotva pár stran. Především je to temná psychologická detektivka, stejně jako první díl.

Jakási neurčitá spřízněnost s cyklem Petry Neomillnerové o Tině Salo, kterou jsem cítila v Měsíční písní, je v Krevním poutu už zcela patrná. Obě autorky bojují podobnými zbraněmi a kdo má rád příběhy jedné, patrně si oblíbí i tu druhou.

Je velice těžké vyniknout na trhu, který je přesycen příběhy o monstrech. Patricii Briggsové se to jednoznačně podařilo a já se už nemohu

dočkat dalšího krvavého sousta.

Patricia Briggs: Krevní pouto, druhá kniha série Mercedes Thompsonová. Fantom Print 2009, přeložila Kateřina Niklová, obálka Daniel Dos Santos, redakce Libor Marchlík, Jiří Popiolek, 288 stran, 249 Kč.

Lament

Patricia Griggsová po deseti letech opět na pultech...

Američanka Patricia Griggsová se narodila v roce 1965 a jako fantasy cenami ověřená autorka je známá zejména pro živoucí charaktery svých postav a jejich vtipné dialogy. Narodila se ve městě Butte ve státě Montana a žila v nejrůznějších městech pacifického severozápadu. V současnosti žije ve státě Washington. Píše od roku 1990. První román, *Masques*, jí vyšel v roce 1993. Kniha neuspěla a autorčina sotva nastartovaná kariéra málem skončila dříve, než začala. Druhý román, *Steal the Dragon* (1995; č. Riallina hra, Fantom Print 1999), se naštěstí prodával mnohem lépe a získal příznivé ohlasy i u kritiky. Kariéra autorky se tak pomalu rozbíhala a s každým dalším titulem stoupal prodej i počet fanoušků. Rostoucí popularita knih Griggsové, spolu se schopností tvořit živé, přesvědčivé postavy, inspirovala nakladatele k tomu, aby autorku požádal, zda by nezkusila napsat moderní městskou fantasy. Griggsová výzvu přijala a podepsala smlouvu na knihy, jejichž hlavní hrdinkou se stala Mercy Thompsonová.

Po deseti letech tak v nakladatelství Fantom Print vyšla druhá do češtiny přeložená kniha pod názvem *Měsíční píseň* (*Moon Called*, 2006). Jedná se o první knihu cyklu Mercy Thompsonová. V současnosti již vyšly čtyři tituly: *Moon Called* (2006), *Blood Bound* (2007), *Iron Kissed* (2008), *Bone Crossed* (2009). Páté pokračování s názvem *Silver Bone* se chystá na rok 2010.

Jan Pechanec

Časem s vědou - biografický únor o velkých činech i lidech vědy a techniky

Ve waleské vesnici Penrhyndeudraeth 2. února 1970 umírá Bertrand Russell (* 1872), jeden z nejvýznamnějších a společensky nejangažovanějších vědců minulého století. Vynikl v matematické logice a filosofii, dále ryl brázd v sociologii, etice, pedagogice, ale i na poli mírového soužití a jaderného odzbrojení (organizoval různá hnutí, navrhoval světovou vládu a parlament). Za své humanistické dílo dostal v roce 1950 Nobelovu cenu za literaturu. Pro ilustraci tu uvedu jeho hlavní díla: *Principia mathematica* (1910-13, s A. N. Whiteheadem), *Problémy filosofie* (1912), *Naše poznání vnějšího světa* (1914), *Mystika a logika* (1917), *Proč nejsem křesťanem* (1927), *Dějiny západní filosofie* (1945), *Lidské poznání: jeho rozsah a meze* (1948). Z mnoha výroků s ním spojených mi navždy utkvěl jeden: „Nikdy nenásleduj dav v konání zla!“

Náturou typický volnomyšlenkář; třikrát se v konzervativní Anglii rozvedl, počtvrté se oženil ve osmdesáti. „Stejně jako dnes vypadal jako potrhlý švec z Alenky v říši divů,“ napsal okolo roku 1954 první kybernetik Norbert Wiener (po čtyřicetiletém přátelství s ním). Zdá se, že géniové bývají zhusta potrhlí. Za sebe si můžu jen postesknout: Proč jen to neplatí i obráceně!

„Duše má! Bylas dlouhou dobu zajatcem, nyní přišla hodina, kdy musíš opustit své vězení, toto tělo, a musíš unést toto oddělení s radostí a odvahou.“ S těmito slovy ve Stockholmu, kam ho pozvala královna Kristina, v „zemí, kde myšlení mrzne jako voda“, 11. února 1650 (za nejchladnější zimy, co tehdejší Švédové pamatovali) umírá na zápal plic René Descartes (* 1596 ve Francii), muž bez vlasti, protože jeden z největších myslitelů všech dob. Matematice dal kupříkladu funkci a analytickou geometrii (kartézské souřadnice), filosofii novou, deduktivní metodu poznání založenou na racionální skepsi (pochybují, tedy myslím; myslím, tedy jsem), přírodovědě pak první ucelenou hypotézu vzniku „světa“ - tedy sluneční soustavy (teorie vírů) a také v podstatě dosud platnou představu přírodního zákona; pro medicínu nadlouho oddělil nehmotnou a věčnou duši (sídlící v šišince mozkové, odkud tahala za nitky nervů) od smrtelného mechanismu těla. Nikoli neprávem se o něm říká, že když ho svět nepřijal, stvořil svým dílem nový... V hlavě mi tane tento z mnoha jeho výroků: „Dal

bych všechno, co vím, za polovinu toho, co neznám...“ Ecce, homo: Pokora a domýšlivost v jednom!

Roku 1931 Američan s českými předky Karl Jansky doby novými fyzik Bellovy telefonní laboratoře studoval atmosférické poruchy na vlně 15 m. Přitom (vedle přímých i nepřímých ohlasů atmosférických bouřek) objevil něco nového: slabý, ale velmi stálý šum, jehož zdroj procházel poledníkem pravidelně jednou za hvězdný den... Není pochyb - zdroj leží ve vesmíru (Jansky ho lokalizoval v souhvězdí Štřelce). A to je počátek „astronomie neviditelná“, jak se někdy žertem přezdívá radioastronomii, oboru, jenž dnes v počtu a kvalitě informací o vesmíru více než úspěšně konkuruje klasické astronomii vizuální. Jansky chtěl ve výzkumu vesmírného radiového záření pokračovat, ale „Bellové“, bažící hlavně po praktických výsledcích, mu to neumožnili a přesunuli ho na jinou práci. Uznání svého objevu se dočkal až koncem války. Zemřel 14. února 1950 v Red Banku (stát New Jersey, USA) ve věku nedožitých 45 let.

Je 17. února 1600, na římském Náměstí květů stojí hranice. Filosof k ní připoutaný se zanedlouho proměňuje v pochodeň touhy po pravdě a toleranci... Čím si vlastně Giordano Bruno (* 1548) vysloužil tolik nenávisť církve svaté? Že vyloupil naši planetu z pupku světa a že na nebesa zasadil miliony jiných zemí a sluncí, to by snad ještě Vatikán skousl. Jenže: Pokud by ve vesmíru existovalo nekonečné množství hvězd podobných našemu Slunci a tedy i nekonečné množství obydlených planet (tvrdil Bruno), jak si pak křesťanství může nárokovat univerzální platnost a jak může být Ježíšovo ukřižování centrální událostí dějin všehomíra? Bruno navíc soudil, že Bůh sice může stvořit jeden svět, ale i při své nekonečnosti se ve stvoření nekonečně světů vyčerpá a ztrácí vůči nim svoji transcendenci (nepoznatelnou výjimečnost). A co víc, Bruno své arcikacířské názory prezentoval a hájil tak, že si na nich i nejučenější teologové vylámali zuby! Sedm let mučen a hanoben, neodvolal, i na hranici z posledních sil odvrátil hlavu od nastrkovaného krucifixu...

Ve svém paláci v londýnské čtvrti Claphamu 24. února 1810 umírá Henry Cavendish (* 1731), potomek jednoho z nejvýznamnějších britských rodů, čelný fyzik a chemik doby, „nejbohatší z učenců“ a „nejučenější z bohatých“; plachý,

mlčenlivý, uzavřený chlapík - za celý život prý pronesl méně slov než trapisté, mniši zachovávající přísné mlčení). Snesl jen jednou týdně společnost spoluvědců z Royal Society; se svým personálem jednal zásadně písemně, a když mu některá služební přišla nedopatřením na oči, dostala padáka. Není proto divu, že se jeho hlavní vědecký spis našel až v pozůstalosti a zveřejněn byl dlouho po smrti svého autora. Co obsahoval? Coulombův zákon objevený zhruba deset let před Coulombem, Ohmův půlstoletí před Ohmem, pojem dielektrické konstanty 60 let před Faradayem...

Z počínů zveřejněných ještě samotným Cavendishem uvedu alespoň objev vodíku (1764), složení atmosféry (1781, včetně podezření na přítomnost dalšího netečného plynu - dnešního argonu) a vody (1783) a hlavně zvážení Země (1798, později prohlášené *Experimentem 18. století*). K tomu použil vodorovné vahadlo zavěšené na dlouhém tenkém drátě tak, aby se mohlo horizontálně otáčet. Na konce vahadla připevnil olověné kuličky, ke kterým pak přibližoval dvě velké koule. Gravitační přitah kuliček vahadlem pootočil - tak nepatrně a delikátně, že to odečítal dalekohledem skrze okénko z vedlejší místnosti, aby vahami necloumal vzduch rozvířený

jeho pohyby. Z vychýlení určil sílu, kterou se koule přitahovaly, a porovnal ji s tíhou, tedy silou, kterou se kuličky přitahovaly se Zemí. Ze známých hmotností koulí a vzdáleností těžišť koulí a Země pak určil hmotnost Země. Vyšlo mu prakticky totéž, co dnes: necelých 6.10^{21} tun.

Podle legendy na to - deprimován pomalostí zpracování výsledků voleb z roku 1880 - přišel při pohledu na průvodčího, který procvakával jízděnkou. Herman Hollerith (* 29. února 1860 v Buffalu, stát New York), původním vzděláním důlní inženýr, tehdy už vynálezce elektromagnetické a podtlakové vlakové brzdy, se jím roku 1886 inspiroval k vynálezu elektromagnetického počítacího a třídícího stroje na děrné štítky, který nesmírně zrychloval statistické operace. Volby roku 1890 mu přinesly sukces jaksepatří! Aby mohl uspokojovat rostoucí poptávku po děroštitkových strojích, založil Hollerith v roce 1896 společnost *Tabulating Machine Company* a dále pracoval na zdokonalení metody. V roce 1924 byla společnost přejmenována na *International Business Machines Corporation*, IBM. Hollerith zemřel v roce 1929.

František Houdek

Časem s vědou - astro-fyzikální březem ● velkých činech i lidech vědy a techniky

Ludvík Očenášek se slušně živil jako majitel elektrotechnického závodu na Starém Městě pražském a přitom si rafinovaně kutil - roku 1905 zkonstruoval hvězdicový rotační motor pro pohon „létajících strojů“, v letech 1910-11 si postavil vlastní jednoplošník (vzlétnout se mu však nepodařilo). Od roku 1928 se začal systematicky věnovat raketovému výzkumu a 2. března 1930 na Bílé hoře odpálil několik jedno- i dvojitých, asi půlmetrových raket na tuhé palivo, které dosáhly výšky až 1,5 km. Do Prahy ho poté přijel navštívit slavný raketový průkopník Hermann Oberth.

Po „vodním“ období, kdy na Vltavě vyzkoušel tři čluny s reaktivním motorem, se vrátil k raketám a 1938 dosáhl doletu 2,5 km.

V Muzeu astronautiky a letectví ve Washingtonu je mezi ostatními průkopníky údajně umístěna i Očenášková busta.

Ještě jednou rakety. Americký konstruktér Robert Hutchinson Goddard 8. března 1935 vypouští další ze svých raket na kapalné palivo (vůbec první na světě mu vzlétla 1926), která po době zážehu motoru 12 s dosáhla rychlosti 1125 km/s a jako první překonala rychlost zvuku. Při dalším pokusu dvacet dní poté pak jeho 4,5metrová raketa doletěla do vzdálenosti 4000 m a za další za dva měsíce do výšky 2300 m.

Na rozdíl od Očenáškových však Goddardovy pokusy nezapadly a na opačném břehu Velké louže posloužily jako východisko k dalším.

VHobokenu (USA, stát New York) se 9. března 1900 narodil matematik Howard Hathaway Aiken. Po sedmi le-

tech práce postavil v roce 1944 na Harvardově univerzitě pro potřeby amerického námořnictva první americký programovatelný počítač Mark I (vůbec první takový vznikl o tři roky dřív v Německu). Reléový přístroj spočíval ve skříní o šířce 16 m a výšce 2,5 m a vážil 3,5 tuny. Obsahoval přes 700 000 součástek (z toho přes 3 000 kuličkových ložisek), které propojovalo 80 km vodičů. Součet tomuto monstru trval třetinu vteřiny, násobení šest vteřin. Z Aikenovy dílny pak následovaly Mark II, III a IV (v polovině 50. let), který už byl plně elektronický. Aiken zemřel v roce 1973.

Vlétě 1609 Galileo Galilei sestrojil svůj nejlepší dalekohled (zvětšoval asi jako lepší triedr). Vzápětí ho obrátil pánubohu do oken („Stejně tak, jako mne plní nekonečný úžas, stejně tak mne jímá i nekonečná vděčnost k Bohu, že se mu zalíbilo učinit právě mne prvním pozorovatelem tak podivuhodných a tolika staletím skrytých věcí...“) - a už 11. března 1610 dokončuje osmačtyřicetistránkový spisek *Sidereus nuntius* - Hvězdný posel. Celý veledlouhý název je vlastně obsahem díla: *Hvězdný posel, skýtající velkou a opravdu skvělou podívanou a pohled na hvězdy komukoliv, obzvláště pravým filosofům a astronomům, pojednání od Galilea Galileiho, občana florentského a veřejného matematika padovského gymnasia. Dalekohledem, který nedávno vynalezl, viděl ji na tváři Měsíce, nesčetných stálících, Mléčné dráze, mezi mlhovinami, obzvláště však na čtyřech měsících Jupitera, kroužících v rozličných vzdálenostech a pravidelných obdobích podivuhodnou rychlostí. Tyto oběžnice, které do dneška nikdo neznal, první odhalil autor tohoto spisu a slavnostně je nazval „hvězdami Medicejskými“.*

Náklad 550 kusů zmizel za pár dní. Jeden z prvních výtisků putoval do Prahy. Johannes Kepler, největší hvězdářská autorita té doby, čerstvý autor průkopnického spisu *Astronomia nova*, prý nad ním nadšeně zvolal: „*Vicisti, Galilae!*“ (Zvítězils, Galileo!). Vzápětí napsal souhlasný traktát *Rozprava s Hvězdným polem*.

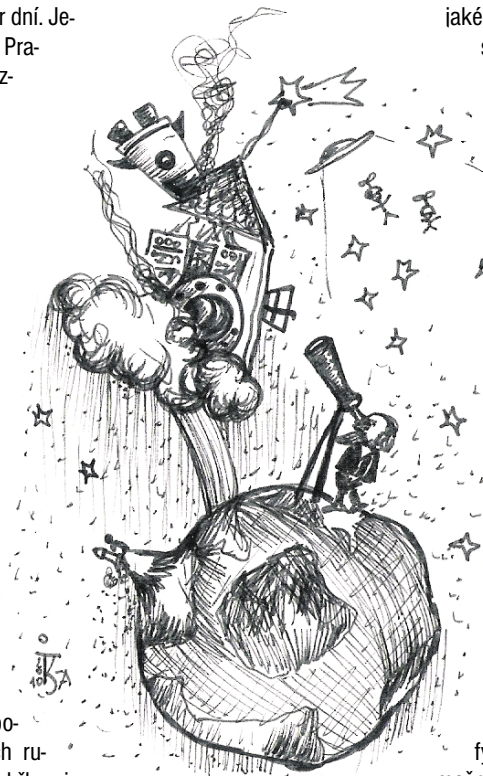
Předgalileovský obraz vesmíru, převzatý z antiky, sestával ze dvou sfér. V té bližší („cislunární“) mělo být všechno nestálé a nedokonalé; ve vzdálenější, „translunární“, čili v „pravé nebeské říši“, naopak vše neměnné, dokonalé. Kupříkladu Měsíc měl být něco jako hladce vyleštěná, mírně skvrnitá koule (na dokonalém nebi přece mohou viset pouze dokonalé koule!).

Nu, v podstatě stačil jediný pohled dalekohledem ve správných rukou a z výše řečeného neplatilo takřka nic. Měsíční povrch je stejně nedokonalý jako ten pozemský – nemají toho náhodou obě tělesa společného víc? Dosud homogenní Mléčnou dráhu zjevně tvoří miliardy oddělených hvězd, Slunce má skvrny, Venuše vykazuje fáze (úplněk, čtvrti, nov) jako Měsíc. A Jupiter – ten je dokonce „sluncem“ malé „sluneční soustavy“, je to ve vesmíru náhoda nebo zákonitost? Proč by pak měla být středem Sluneční soustavy, natož celého vesmíru, zrovinka Země?

Nástup dalekohledu nevyvolal revoluci toliko v astronomii, ale i ve filosofii a nepřimě i v teologii. A tak není divu, že – zatímco přírodovědci jásají nad skokovým rozšířením oblasti lidského poznání – Vatikán zbystří a inkvizitoři si začnou promazávat skřípce.

V Paříži se **19. března 1900** narodil Frédéric Joliot. Sňatek s dcerou Marie Curieové Irenou mu (samozřejmě vedle velkého badatelského talentu) umožnil rychlý vědecký vzestup. Objev neutronu i pozitronu si s manželkou doslova nechali proklouznout mezi prsty (jak snadno se to napíše!), nad umělou radioaktivitou už nezaváhali (Nobelova cena 1935 za chemii). Po objevu štěpení uranu Joliot-Curie jako první ověřil možnost řetězové reakce a dokonce zpracoval projekt jaderného reaktoru. Jeho realizaci překazila válka. Na počátku 50. let stál v čele prosovětské Světové rady míru. Zemřel roku 1958.

Třicet, čtyřicet, šedesát i více kusů mědi nebo stříbra, z nichž každý se položí na kus cínu nebo lépe zinku, a stejný počet vrstev vody nebo ně-

jaké jiné kapaliny lépe vodivé...“ Tak zní snad nejdůležitější část dopisu odeslaného **20. března 1800** předsedovi Royal Society v Londýně, známému botanikovi Josephu Banksovi. „...Můj přístroj... co do síly (*napětí*) jest roven jen slabě nabitě baterii (*kondenzátoru* či *baterii kondenzátorů*), mající však neobyčejně vysokou kapacitu; baterii však překonává tím, že jej není třeba předem nabíjet a že je schopen vydávat rány, kdykoli se ho vhodně dotkneme, byť se ho dotýkáme sebečastěji...“ Slovnutý předseda tehdy asi nejvýznamnější vědecké společnosti nechce věřit vlastním očím... Dopis ale nese podpis profesora Alessandra Volty z univerzity v Pavii, vedle Coulomba snad nejuznávanějšího znalce elektřiny, a co víc, člena Královské společnosti! Sdělení vyjde v pojednáních Společnosti a podnítl revoluci ve fyzice i v chemii. Vždyť vůbec poprvé je možné studovat elektrický proud déle než jen

během mžikového vybíjení kondenzátoru... takže například už šest týdnů po zveřejnění objevu se J. Nicholsonovi podaří pomocí Voltova článku rozložit vodu a během dalších pár let H. Davy objeví pomocí elektrolýzy několik nových prvků...

Britský chemik John W. Draper **23. března 1840** míří svoji „kameru“ na Měsíc. Vzápětí je na světě první astronomická fotografie, pardon, stále ještě spíše daguerrotypie. Od poloviny 50. let 19. století se fotografie stane neocenitelnou pomůckou hvězdářů. Zůstává jí – arci na zcela jiné úrovni –

V australském Adelaide se **31. března 1890** narodil William Lawrence Bragg, vůbec nejmladší laureát Nobelovy ceny (dostal ji pětadvacetiletý!), spolu se svým otcem tvůrce první praktické aplikace Laueových výsledků - rentgenstrukturní analýzy. Po Rutherfordově smrti se stává šéfem Cavendishovy laboratoře v britské Cambridgi, kterou otevřel řadě talentů z fyzikálně podezřelých oborů: Martin Ryle se tam pomocí vysloužilých válečných radarů snažil objevovat nebeské rádiové zdroje (Nobelova cena za fyziku 1974), Max Perutz se mořil s rentgenovou analýzou struktury hemoglobinu (NC za chemii 1962) a samozřejmě James Watson s Francisem Crickem se bohémsky motali kolem struktury DNA (NC za medicínu 1962).

Ten, kdo jim to umožnil - tolerantní sir William - zemřel v roce 1971.

František Houdek

2110 - Jak bude vypadat svět za sto let

Knihkupectví *Neoluxor* se nechalo inspirovat komunitou, která vznikla na sociální síti *Facebook* a která se přihlásila ke své lásce ke knihám. Kreativní a tvůrčí potenciál této skupiny lidí odhalil marketingový tým pražského knihkupectví *Palác knih Luxor* a dostal pošetilou myšlenku: Napsat s těmito lidmi knihu! Svůj nápad realizovali přesně o silvestrové půlnoci. Přesně v tuto dobu totiž zveřejnili téma, na které měli knižní fanoušci psát své úvahy. Limitem byl rozsah textu, který byl definován počtem 1800 znaků.

Téma znělo: Jak bude podle mě vypadat svět za 100 let. Kniha byla napsána přesně za 72 hodin.

81 různých pohledů na dobu za sto let má společnou jednu věc: nikdo nemůže s jistotou říci, co nás čeká. Můžeme se dohadovat, snít, bát se, přesto se, jak píše jedna z autorek, sedmnáctiletá Nikola Havlasová, pravdu dozví teprve ti, kteří budou za sto let žít.

To ovšem není omluva pro ty, kteří tou dobou už žít nebudou. Úvahy nutí k zamyšlení a dodávají uklidnění, neboť zjišťují, že současná mladá generace si svou odpovědnost za roky příští nejen uvědomuje, ale dokáže ji i nějakým způsobem definovat.

Od střídmych úvah se přes různé válečné scénáře dostaneme až k téměř totálnímu vyhlazení lidské rasy. Každá z těch prací je svým způsobem podivná, neboť možné je skutečně cokoliv. Od nejkratší – jednovětné, po definovaný počet znaků, který autorům dovolil stvořit celé světy uzavřené v kratičkých povídkách, v nichž nás čeká a nemine:

- Ipění na technice a materiálních hodnotách
- na jednu stranu hledání alternativních zdrojů energie, na stranu druhou jakýsi plynulý přechod na zcela jiné
- multikulturní společnost, náboženská tolerance
- Čína sjednotí svět
- degenerace lidské duše. Z člověka je lhostejný lovec, který se řídí pravidlem o přežití nejsilnějšího.
- člověk na vrcholu i spodku potravního řetězce
- svoboda ve všech podobách. Je ale skutečně tak osvobozující, když můžete všechno?
- inteligentní šatní skříň, která podle počasí vybere dívce ty nejlepší svrsky
- život prodloužený na sto a více produktivních let
- stanice na řízení počasí
- zachování individuality. Lehké nebo ne?
- umělá vylepšení až na úroveň lidsko-robotických hybridů
- život řízený z domova - absence sociálního kontaktu – vše se dá pořídit přes síť, není třeba ani vycházet z domu
- v důsledku přelidnění nutná kolonizace jiných planet
- lidstvo jako... největší problém lidstva

- 3. světová válka zhruba za čtyřicet let
- geografická změna světa – malé státy zaniknou, zůstanou jen očíslované oblasti
- lidé v rezervacích ovládaných roboty
- jaderné války – úplně vyhlazení
- pořád stejní politici
- první kontakt s mimozemšťany
- vývoj lékařství – léky na rakovinu
- pokrok vědy a techniky, který dnes spadá do sci-fi
- šedá existence – jen spěch a práce
- život ve virtuální realitě

- řízené sny
 - příroda začne očistný proces – od lidí
 - co se budou učit děti o vyhynulých druzích zvířat?
 - všeobecná lidská lenost
 - telepatická komunikace
 - cestování časem
 - svět může vypadat úplně stejně jako dnes, změní se jen to datum
 - prozření – a vše dobře dopadne
 - život v souladu s přírodou, duševní vyrovnanost, harmonie
- A další...

Věk většiny přispěvatelů se pohybuje od 15 do 20 let. Jeden by řekl, že zejména ti mladší nemohou mít na cokoli normální názor a jen těžko jej dokáží srozumitelně

vyjádřit. Opak je pravdou. Třebaže si to někteří neuvědomujeme, právě v lavicích základních a středních škol sedí ti, kteří se onoho roku možná nedožijí, ale mají relativně nejlepší šanci se alespoň přiblížit době, z níž k němu povede už jen pár kroků.

Možná potom, chvějícími se prsty starců otevřou osahanou knížku, najdou svůj téměř sto let starý příspěvek a setrou slzu, neboť pochopí, že už tehdy měli pravdu.

Doufám, že ji nebudou mít všichni.

Jana Dvořáčková

2110 - Jak bude vypadat svět za sto let?, obálku a sazbu navrhl Milan Sládek, odpovědný redaktor Ivo Železný, vydalo nakladatelství Jonathan Livingston, s. r. o. ve spolupráci s Neoluxor, s. r. o., v Praze 2010. Vytiskl xPrint, s. r. o.

Výstava (nejen) pro dinosaury

Hračky Libuše Niklové: 200 dm³ dechu
Uměleckoprůmyslové museum,
17. listopadu 2, Praha 1,
1. 4. až 6. 6. 2010

Vedle zvířátek tam uvidíte i řadu modelů Verne, modrého Nautila kpt. Nema a letadlo Robura Dobyvatele, včetně původních obalů.

Pokud něco z toho máte a můžete bez citové újmy postrádat, redakce Interkomu předá vaši adresu dychtivým sběratelům.

Exkurze do socialistické utopie

Dne 5. května bude v Domě umění města Brna zahájena neobvyklá výstava Planeta Eden, která má šanci stát se jednou ze sci-fi událostí roku. Kurátoři Tomáš Pospiszyl a Ivan Adamovič v ní ukazují, jak si lidé v 50. až 70. letech minulého století představovali budoucnost. A protože o budoucnosti se psalo většinou v rámci vědecko-fantastického žánru, vznikla tak vlastně přehlídka české sci-fi ilustrace uvedeného období. Výstavě pochopitelně dominuje Teodor Rotrekl, ale pozornost je upřena i na zapomenuté dílo ilustrátora VTM Františka Škody či na dozvyky kosmické éry v současném umění.

Výstava má potenciál stát se cílem rodinných návštěv, ale bude zřejmě objevná i pro fanoušky science fiction. Ještě širší záběr má doprovodný katalog, který se po rok a půl trvající usilovné práci proměnil v samostatnou knihu pokrývající svět science fiction 50. a 60. let ze všech možných pohledů – kromě textu o ilustrátorech nechybí průzkum vztahu sci-fi a tehdejší kultury, články o komiksu či filmu. Výstavu zahájí tematická konference.

Ivan Adamovič

iRobot®

APRO spol. s r.o.
autorizovaný prodejce iROBOT
Jindřišská 10
110 00 Praha 1
Tel. 222 247 285
Mail: prodejna@apro.cz

Pokud znáte román *Dveře do léta*, který před více než padesáti roky napsal Robert A. Heinlein, tak si možná vzpomenete na vynález, pomocí kterého hlavní hrdina zbohatl, mechanické děvče pro všechno v podobě vysavače, který sám, bez dozoru, vyluxuje podlahu i koberec a vysmýčl prostor pod skříněmi i postelemi.

Chvilku to trvalo, Heinlein i v tomto předběhl svou dobu, ale dnes si alespoň jeho vysavač můžete pořídit i vy.

Máte-li cestu na Václavské náměstí, zastavte se v naší prodejně v Jindřišské, kde vám uklízcího robota od firmy iRobot zapůjčí na dva dny. Ohlásíte-li, že Vás přivedl tento inženýr, pak Vám bude zapůjčen na celý týden.

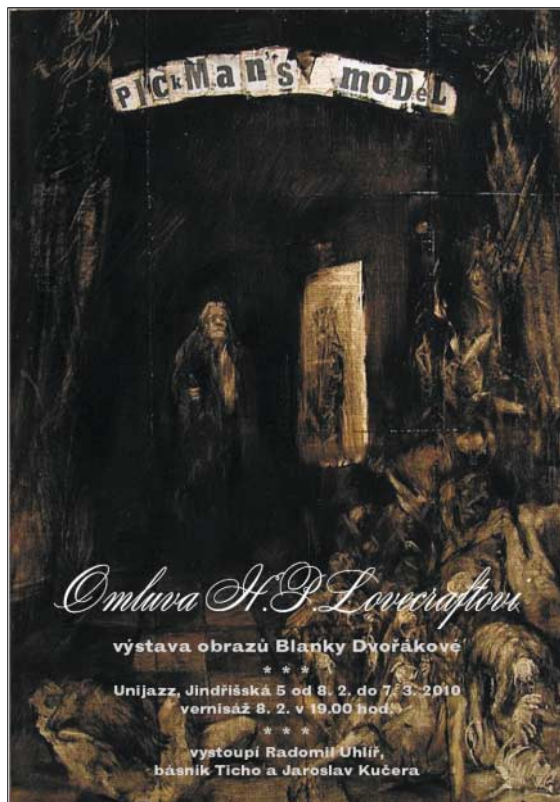
A pokud se rozhodnete a některý model robota Roomba si zde koupíte, dostanete k němu praktický dárek**.

iRobot ROOMBA a iRobot SCOOPA jsou opravdoví roboti. Oproti konkurenci se sami diagnostikují, poznávají prostředí, rozhodují jak uklídit a sami dobře vědí, kdy je úklid hotový.

* zápůjčka je podmíněna vrátnou zálohou
** v podobě náhradních filtrů

Více informací najdete na stránkách www.irobot.cz

Výstavu už nestihneme, ale jestli vás autorka zaujala, podívejte se na: <http://duchomor.com/>

Alenka v říši divů

Musím přiznat, že jsem knižní předlohu nikdy nečetl – jen znám proslulé, často citované pasáže a slavné postavy Carrollova díla. Hádám, že průměrný filmový divák na tom bude dnes

stejně – dílo je možná klasické, ale s jeho běžným čtením už to tak slavné nebude. Autoři filmu také s předlohou zacházeli poměrně volně. Zpracování se ujal Tim Burton, který se jako tvůrce důsledně specializuje na fantaskní a také vždy trochu bizarní náměty.

Po krátkém prologu se setkáváme s Alenkou už na prahu dospělosti, na zahradní slavnosti, z které se vyklube její tajně plánované zasnoubení. A to skutečně jen ona vidí toho bílého králíka v obleku, který se stále nervózně dívá na hodinky? Po honičce za králíkem a pádu králičí norou se Alenka znovu ocitá v říši divů, ovšem ze své první návštěvy si nic nepamatuje. Díky tomu se mohou některé scény zopakovat a jiné odehrát trochu jinak. A hlavně tento posun poslouží

jako odrazový můstek pro poměrně klasickou fantasy zápletku – vyvolený a o svém vyvolení pochybující hrdina má zachránit říši, jen kulisy tohoto příběhu nejsou úplně klasické a také je zde stále množství podivných či potrhých postav. A tak proti teroru Čevené královny stojí jak rozhádání bratří Tydlydum a Tydlydym, tak vyšinutý Kloboučník. Směs standárního příběhu a nonsensu původní předlohy je poněkud nesourodá, ale zase místy pomáhá rozbíjet, či aspoň narušovat otřepané klišé hrdivského příběhu.

A také zde máme výtvarnou imaginaci režiséra a jeho spolupracovníků, která spolu s digitálními efekty vykouzlí skutečně pozoruhodné obrazy říše divů, byť pár jich má už trochu okoukaný vzhled, typický pro Tima Burtona. Efekty umožní také deformovat postavy, od proměnlivé výšky Alenky (v podání Mii Wasikowské) až po neobvyklé tělesné proporce obyvatel říše, aniž by toto nějak deformovalo herecké výkony. Na filmu je také dost znát jeho zaměření na celou rodinu – striktně se vyhýbá rozvíjení strašidelnosti některých pasáží a ani časový posun v příběhu nemá kromě praktické stránky žádný hlubší a originální přesah. Burton angažoval do role Kloboučníka svého dvorního herce Johnnyho Deppa a neopomněl ani Helenu Bonham Carter, kterou často rád maskuje skoro k nepoznání. Přesto je výsledek jen lehce nadprůměrný, není to vyloženě sterilní řemeslná adaptace, ale film není moc vyrovnaný ani dvakrát osobitý. Přes vizuální atrakce divák k závěrečné bitvě dorazí spíše z povinnosti a trochu znužený. Snad nám příště sehraný tým nabídne něco pozoruhodnějšího. Na závěr v dnešní době skoro nezbytná technická poznámka – film viděn v klasickém 2D formátu a se solidním českým dabingem – 3D verze může svou atraktivností možná zakrýt některé slabiny.

(Orig.: *Alice in Wonderland*, USA 2010), Režie: Tim Burton, Hrají: Mia Wasikowska, Johnny Depp, Helena Bonham Carter, Anne Hathaway,

Marvin

Pokud se vám tato nabídka líbí, není nic jednoduššího než se přihlásit - přihlášku naleznete na webu Triconu, aktuální cena akreditace činí 450,- Kč za plný vstup, pro kluby a skupiny

Eurocon 2010: Proč TRICON ?

Jak již určitě víte, letošní Eurocon bude poněkud průkopnický. Poprvé se na jeho pořádání podílejí kluby z více zemí a con samotný proběhne na území dvou států. Těmi státy jsou Česká republika a Polsko a je pochopitelné, že souběžně s Euroconem proběhnou i naše národní cony - Polcon a Parcon. Zde je tedy řešení jednoduché rovnice: Eurocon + Polcon + Parcon = TRICON.

Za polskou stranu se na pořádání podílí Śląski Klub Fantastyki Katowice, na naší straně pak ostravský Klub literární fantastiky. Oba kluby a jejich členové patří mezi dlouholeté fandomové osobnosti a hlavně mezi zkušené pořadatele conů - SKF Katowice se úspěšně zhostil Polconů v letech 1986, 1988, 1997 a 2001, KLF Ostrava uspořádal Parcony v letech 1988 a 1992.

Co tedy můžeme od letošního Euroconu (a tedy i Parconu) očekávat? Předně velké množství hostů z pořadatelských zemí i ze zahraničí a bohatý program, ze kterého určitě nebude problém si vybrat. V této chvíli je program ve stavu zrodu a můžete do něj přispět i vy; bližší informace naleznete na webu Triconu.

Hlavní programové linie Triconu:

- literární (včetně autogramiád a setkáním s autory u kávy)
- vědecká
- fantasy - tolkienovská
- soutěžní
- fanovská
- filmová, hudební a divadelní
- manga, anime a komiks
- herní (hry RPG, deskové, karetní a LARP)
- historická

Hlavními body programu bude slavnostní zahajovací ceremoniál s průvodem v historických a fantaskních maskách a kostýmech a udělení evropských a národních ocenění v rámci závěrečného ceremoniálu.

Mezi hosty přivítáme zahraniční spisovatele - účast potvrdili Steven Erikson a Alan Campbell - a specialistku eurofandomu na východní Evropu Bridget Wilkinson. Z domácích to pak budou Juraj Červenák, Andrzej Sapkowski, Pavel Weigel a Miroslav Žamboch. Speciálním hostem bude Jaromír Nohavica, který pro účastníky Parconu uspořádá koncert. Další hosty národních conů naleznete na webu Triconu.

V plánu je, mimo jiné, zorganizování výstav týkajících se různých oborů sci-fi a fantasy, rytířský tábor, filmové projekce a již zmíněný koncert Jaromíra Nohavicy. není bez zajímavosti, že bude také zajištěna péče o ty nejmladší faný.

nad 10 členů je sleva; podrobnosti naleznete v sekci Akreditace a ubytování. Tyto ceny platí do konce března, poté se zvyšují. Ubytování je zajištěno v kolejích na polské straně v místě hlavního programu v cenách 140,- a 210,- Kč za noc. Pro (nejen) české fanoušky je možnost ubytování i v hotelech a penzionech na naší straně v cenách od 450,- Kč.

Těšíme se na vás koncem srpna v Českém Těšíně / Cieszynu, krásném historickém městě, rozděleném hranicí mezi Česko a Polsko. V roce 2010 bude město oslavovat 1200. výročí založení.

Randalf

Logo Parconu 2011

SFK Avalon vypisuje soutěž o logo Parconu 2011. Do 8. 4. 2010 (včetně) prosím posílejte na info@festivalfantazie.cz návrh univerzálního loga Parconu. Bez letopočtu, bez vazby na Chotěboř. V případě barevného i černobílou variantu.

Ne výrazně dlouhé nebo vysoké. Dostatečně velké a výrazné, aby se dalo kvalitně tisknout i na transparent/banner/vlajku. Výhodou bude více variant, např. v kombinaci s nápisem PARCON fontem Albertus (Medium, Bold, Extra Bold, ne Light a Italic). Vítěz dostane 1000 Kč a 2 volňásky na celý Parcon 2011, druhé místo 2 volňásky na celý Parcon 2011 a třetí místo 2 volňásky na víkend Parconu 2011 nebo 1 volňásek na celý Parcon 2011.

VP

NON FICTION

Ian Stewart

Jak rozkrájet dort

Z knih profesora matematiky z Warwicku Iana Stewarta už asi znáte jeho průvodce moderní matematikou „Odsud až do nekonečna“. V „Jak rozkrájet dort“ (a další matematické záhady) se věnuje několika konkrétním problémům, jako třeba **proč se telefonní kabel vždycky tak zkroutí?** Nebo jak si neefektivněji zavazovat tkaničky, případně jak neefektivněji s daným počtem legií uhájit Římskou říši. Zdánlivě velmi různorodé problémy jsou v řeči matematiky převáděny na několik málo principů.

Argo/Dokořán 2009, 298 Kč

